

Dicționar explicativ ilustrat al limbii române
(DEXI)

Coordonator științific
Eugenia Dima

Coordonatori de proiect
Iurie Bîrsa
Nicolae Guțanu

Autori
Eugenia Dima
Doina Cobeț
Laura Manea
Elena Dănilă
Gabriela E. Dima
Andrei Dănilă
Luminița Botoșineanu

Au mai colaborat
(redactare parțială, corelații, operații tehnoredacționale)
Dumitru Boldureanu, Dana Butnaru, Lucia Ciocan,
Igor Condrea, Eugen Lungu, Veronica Olaru,
Rodica Radu, Efim Spînu, Aliona Zgardan-Crudu.

Consultanți științifici
Lingvistică:
Vasile Arvinte, Mauro Barindi, Iulian Ciocan,
Stelian Dumistrăcel, Alberto Hernandez Madrona,
Dorin Onofrei, Vlad Pohila, Eudochia Sorocean, Tatiana Șașova.

Alte domenii:
arheologie, istorie – **Constantin Iconomu;**
arte plastice – **Gabriela Agafței;**
chimie – **Alexandra Iordan;**
farmacie – **Irina Dumistrăcel;**
filosofie, psihologie – **Todor Dima;**
geografie – **Liliana Pînzariu;**
matematică – **Gheorghe Ionesei;**
medicină – **Lavinia Pavel;**
religie – **Mihai Mărgineanu;**
științe economice – **Valentin Bohateret;**
științe juridice – **Vasile Lupu.**

DEXI[®]

Dicționar explicativ ilustrat
al limbii române

CZU 811.135.1'374.3

D39

Editura ARC

str. George Meniuc 3, Chişinău MD-2009, Republica Moldova.

Tel.: (+373 22) 73 36 19. Tel./fax: (+373 22) 73 36 23.

E-mail: cedbirsamoldnet.md

Editura GUNIVAS

str. Ion Creangă 62/4, Chişinău MD-2064, Republica Moldova.

Tel.: (+373 22) 92 71 78. Tel./fax: (+373 22) 92 71 80.

E-mail: gunivasn@yahoo.com; office@totalibra.ro

Difuzare România

str. Războieni 38, Bacău.

Tel./fax: (+40 234) 52 06 75.

E-mail: office@totalibra.ro

Web: www.totalibra.ro

Dicţionar explicativ ilustrat al limbii române

Autori: dr. Eugenia Dima, dr. Doina Cobeţ, dr. Laura Manea, dr. Elena Dănilă, dr. Luminiţa Botoşineanu, dr. Gabriela E. Dima, Andrei Dănilă.

Lectori: Gheorghe Chiriţă, Lucia Ciocan, Oana Stoian, Mariana Belenciuc.

Coperta: Mihai Bacinschi

Tehnoredactare: Sergiu Deleanu, Anatol Tomoianu, Dumitru Boldureanu, Ana Munteanu, Olga Ciuntu, Igor Condrea.

Asistenţă software: Dumitru Boldureanu.

© Editura Gunivas, 2007, pentru prezenta ediţie.

 Editura Arc, 2007, pentru prezenta ediţie.

 Toate drepturile rezervate.

ISBN 978-9975-908-04-7 (Gunivas)

ISBN 978-9975-61-155-8 (Arc)

Descrierea CIP a Camerei Naţionale a Cărţii

Dicţionar explicativ ilustrat al limbii române / Eugenia Dima, Doina Cobeţ, Laura Manea, ...: coord. : Eugenia Dima; cop. : Mihai Bacinschi. – Ch. : Gunivas : Arc. 2007. (Tipogr. Italia). – 2312 pag.

 ISBN 978-9975-908-04-7 (Gunivas). – ISBN 978-9975-61-155-8 (Arc).

 5000 ex.

811.135.1'374.3

UN NOU DICȚIONAR AL LIMBII ROMÂNE, AMPLU ȘI MODERN

Un grup entuziast de specialiști ieșeni, asociați cu două edituri la fel de entuziaste din Chișinău (Gunivas și Arc) și-au asumat dificila sarcină de a da la iveală un dicționar explicativ actualizat, care să conțină informații noi și să prezinte într-un mod științific și obiectiv, în același timp fără prejudecăți sau inhibiții, lexicul limbii române, surprinzând transformările care au intervenit în ultima perioadă atât în limba vorbită, cât și în limbajele de specialitate. În același timp, sînt înregistrate cuvinte care denumesc realități din trecut sau care nu mai sînt astăzi în circulație, dar apar în operele scriitorilor români, interesînd astfel un spectru larg de cititori. Beneficiind de experiența acumulată la elaborarea *Dicționarului limbii române* al Academiei, coordonatorul a alcătuit un sistem de norme care să permită includerea de numeroase informații într-un spațiu tipografic relativ restrîns.

Prin numărul mare de vocabule redactate (peste 100 000 de cuvinte-titlu), dicționarul depășește celelalte lucrări lexicografice de acest tip, apărute pînă acum, iar prin tratarea lexicosemantică se deosebește de dicționarele anterioare. Astfel, cuvintele au definiții ample, numeroase evoluții semantice, utilizări stilistice, paranteze explicative, unități frazeologice; sînt marcate unele relații sintagmatice în care se situează un lexem și altele, adesea însoțite de citate.

În paragraful nonlexical, prezintă interes indicațiile ortoepice, gramaticale, variantele; indicațiile etimologice au numeroase sugestii, relaționări în interiorul limbii române sau explicații suplimentare cu referire la limbile de cultură care au stat la baza formării unor termeni (etimologie indirectă); toate acestea vin în întîmpinarea cititorului cu explicații pertinente, prezentate accesibil.

Autorii și-au propus și au reușit să înregistreze cele mai recente cuvinte pătrunse în limba română, îmbogățind astfel inventarul lexical cu termeni căutați de publicul care doarește informații în legătură cu sensurile, forma, pronunția, originea acestora. Adeseori definițiile sau etimologiile cuprind și referințe enciclopedice menite a oferi lămuriri privitoare la un anumit lexem.

Un număr semnificativ de consultanți științifici, specialiști din mai multe țări, care acoperă diferite domenii, constituie garanția corectitudinii, exactității definițiilor din domeniile respective.

Ilustrațiile incluse în pagină permit vizualizarea sau completarea unor informații cuprinse în articolele referitoare la anumite obiecte și contribuie la îmbunătățirea aspectului grafic al textului.

Avînd în vedere că dicționarul corespunde cu succes celor mai variate exigențe, am convingerea că acesta va fi apreciat de cititori ca un instrument de informare și de lucru util și eficient, și că va constitui un succes atât pentru autori, cât și pentru cele două edituri, reprezentînd în același timp o contribuție notabilă la evoluția lexicografiei românești.

Prof. dr. Vasile Arvinte

PREFAȚĂ

1. DEXI este un dicționar general explicativ care se adresează publicului larg, tuturor vorbitorilor limbii române sau celor care învață această limbă, pentru obținerea de informații în legătură cu structura lexicului românesc și cu originea lui. Punctul de plecare îl reprezintă limba română literară actuală, dar sînt incluse și cuvinte vechi, populare, regionale, familiare, argotice etc.

Comparativ cu dicționarele anterioare de acest tip, care au fost folosite ca bază de informație, DEXI cuprinde unele adăugiri, îmbunătățiri și rectificări referitoare la lista de cuvinte, semantică, gramatică, etimologie și altele.

Dicționarul este redactat în limba română (cuvîntul-titlu, definiția, exemplele, formele flexionare, variantele). Cuvinte străine se întîlnesc la unele sensuri calchiate după un model străin, făcîndu-se trimiterea la modelul respectiv de la care s-a transferat sensul în limba română, precum și la paragraful etimologic, unde se indică o sursă sau mai multe (etimologie multiplă) și la etimologia indirectă (indicată atunci cînd sînt necesare unele referiri pentru elucidarea sensurilor cuvintelor).

Deși DEXI nu are un caracter explicit normativ, au fost respectate recomandările din *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* (DOOM), ediția a doua, revăzută și adăugită, Univers Enciclopedic, București, 2005. Spre deosebire de DOOM, nu am preluat scrierea într-un cuvînt a construcției pronominale negative *nici un, nici o* și am semnalat unele dublete de pronunțare, de accent sau variante care lipsesc din DOOM, dar pe care le-am considerat ca fiind pe același plan în limba română literară. De exemplu, pentru unele lexeme DOOM admite un singur accent: *ácvilă, anatémă, avárie, barbár, caractér, dactíl, déspot, dictatór, editór, rádar, senatór, simból, spléndid* ș. a., iar noi am semnalat un al doilea accent (justificat mai ales etimologic), cu care cuvîntul respectiv este utilizat în limba literară: *acvîlă, anátemă, avaríe, bárbar, carácter, dáctil, despót, dictátor, edítor, rádár, senátor, símbol, spléndid*. De asemenea am precizat accentul și variantele de accent la unele forme flexionare: prez. ind. *domínă* și *dómină*. La unele substantive neutre ca *portic, recital, scrutin* am apreciat că există două forme de plural, cu terminațiile *-uri* și *-e*. Acolo unde am indicat variante de plural care nu sînt utilizate în limba literară, am folosit paranteze care indică circulația formei respective și raportarea ei la limba literară, de exemplu **bas**m are pl. *-e, (pop.) -uri*; **beteal**ă are pl. *-ele, (pop.) -i*; **buric** are pl. *-ce, (pop.) -uri*; **ecran** are pl. *-e, (pop.) -uri*.

În privința ortografiei, am fost consecvenți principiului un fonem / un grafem, aplicat pînă în 1993, cînd s-a propus, fără argumente științifice convingătoare, utilizarea a două semne pentru un singur sunet, fiind astfel în dezacord cu recomandările DOOM, dar sperînd că, în cele din urmă, se va reveni la scrierea anterioară, simplă, în care să se pună accentul pe conținutul comunicării, pe corectitudinea gramaticală, și nu pe aspectul grafic al unei litere.

De asemenea, am optat pentru forma *sînt* a verbului *a fi* la persoana a treia singular și plural, care se justifică prin etimologie și a fost încetățenită prin circulația neîntreruptă, atestată timp de aproape cinci secole în scrierile în limba română, și nu forma *sunt*, care reprezintă un cultism apărut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

În dicționarul de față au fost reformulate sau completate unele definiții, s-au introdus sensuri sau vocabule care nu au fost înregistrate în alte dicționare ale limbii române, s-au făcut unele sugestii etimologice noi.

Au fost utilizate ca bază de informație lucrările lexicografice ale limbii române apărute pînă acum, semnalate în bibliografia de referință. Pentru informațiile privitoare la sensuri, la valorile și evoluțiile gramaticale, pentru izvoare ilustrative, pentru tipurile de paranteze care însoțesc un cuvînt sau un sens, pentru înregistrarea și definirea unui mare număr de construcții fixe (sintagme, locuțiuni, expresii, compuse), ca și pentru etimologii de un real folos ne-a fost *Dicționarul Academiei* (seria veche și seria nouă). Autorii au consultat și numeroase dicționare și enciclopedii străine, aparținînd unor culturi europene cu o tradiție multiseculară (franceză, italiană, engleză, germană).

* * *

DEXI conține cca 115 000 intrări dintre care 101 000 sînt cuvinte propriu-zise, articole redactate, restul de 14 000 fiind semnalări (variante lexicale sau grafice) și include lexicul de bază al limbii române actuale, dar și vocabule care denumesc realități revoluate, care au o circulație restrînsă, ori termeni culturali, din diverse domenii ale științei și tehnicii. Inventarul de cuvinte conține mai mulți termeni de argou, injurioși, licențioși, familiari, porecle depreciative etc. decît dicționarele anterioare. Astfel, sînt înregistrate cuvinte sau sensuri care denumesc părți ale corpului omenesc, acțiuni etc., cu o largă circulație (la nivel popular), care au fost evitate de autorii altor dicționare, fiind considerate vulgare. Unele lexeme sau sensuri au fost inițial argotice, iar în ultimele decenii, și mai ales după 1990, ele au fost deciptate, devenind familiare și chiar populare.

Au fost introduse numeroase cuvinte care reprezintă achizițiile recente determinate de evoluția tehnologică și de schimbările sociale, economice și politice, mai ales din ultimele decenii, cu referire specială la domenii precum informatică, politologie, finanțe, comerț. De asemenea am înregistrat un număr semnificativ de termeni din medicină deoarece am considerat că acest domeniu, avînd un impact deosebit asupra vorbitorilor, furnizează numeroase lexeme cu tendința de generalizare în limbă. Am manifestat o preocupare specială pentru termenii religioși, neglijați în alte dicționare. Cuvintele intrate de curînd în limbă și care nu au fost adaptate sistemului fonetic românesc, păstrînd forma etimonului sau care nu au forme flexionare (în special de origine engleză), au fost considerate ca făcînd parte din fondul lexical al limbii române, avînd tendința de extindere la un număr tot mai mare de vorbitori și, ca urmare a circulației lor în domenii de mare importanță pentru realitățile economice și socioculturale românești, de adaptare fonetică și de încadrare morfologică.

Nu au fost introduse în dicționar cuvintele (și sensurile) regionale cu o circulație restrînsă, cele ale căror sensuri și etimologii sînt obscure, după cum s-a evitat introducerea automată a abstractelor verbale sau a derivatelor care nu au o circulație menită să le justifice includerea într-un dicționar de acest tip.

LISTA DE CUVINTE

Lexicul limbii române este prezentat în acest dicționar conform ordinii alfabetice a limbii române; fiecare articol este dedicat unei vocabule, prezentate la formele flexionare standard (nominativul singular la substantive, adjective, pronume, infinitivul la verbe ș.a.). O intrare poate conține: 1 Redactarea unui cuvînt. 2 Redactarea unei locuțiuni. 3 O semnala-

1 Structura redactării unui cuvînt este făcută după o anumită schemă: cuvîntul-titlu, transcrierea fonetică (acolo unde este cazul, pentru transcrierea pronunției unor neologisme care au păstrat forma etimonului și nu s-au acomodat limbii române, utilizîndu-se simboluri din alfabetul stabilit de Asociația Fonetică Internațională), valoarea gramaticală, paranteze de circulație, de domeniu etc., descrierea semantică pe baza unei scheme logice, pornindu-se de la cel mai cunoscut sens către sensurile cu o circulație restrînsă, specifică sau învechite; fiecare sens conține: definiție analitică, definiție prin serii sinonimice sau prin sinonim unic, precum și evoluții de sens, utilizări stilistice, schimbări gramaticale, construcții fixe. Paragraful final, nonlexical cuprinde indicații privind (atunci cînd este cazul) silabarea, variante de accent, variante de pronunție, forme flexionare (plural, prez. ind.), variante lexicale; după bara oblică este indicată etimologia. Omonimele au fost stabilite pe baza diferențelor existente în privința etimologiei și a sensurilor și sînt plasate în funcție de ordinea alfabetică a indicațiilor gramaticale ale cuvîntului-titlu. Forme precum *eleghiacesc* sau *matematicesc* au fost considerate variante și incluse la cuvintele de bază *elegiac* și *matematic* deoarece s-a considerat că acestea reprezintă adaptări după modele străine, și nu derivate în limba română.

2 Locuțiunile au fost alfabetizate ca și cînd toate elementele ar fi scrise legat.

3 Semnalările sînt urmate de valoarea gramaticală și reprezintă variante lexicale sau modificări grafice din corpul cuvîntului de bază, făcîndu-se trimitere la acesta.

TRANSCRIEREA FONETICĂ

La unele cuvinte, împrumutate mai ales din engleză și franceză, există diferențe între forma grafică, tributară etimonului, și pronunția în limba română. De aceea am recurs la introducerea unei paranteze fonetice. Aceasta nu înregistrează pronunția din limba de origine a cuvîntului, ci o adaptare din perspectiva vorbitorului de limbă română. Astfel, nu s-a marcat lungimea vocalelor sau închiderea / deschiderea lor, s-au înlocuit unele sunete din limba de origine cu sunete românești apropiate, nazalizarea a fost înlocuită cu consoana *n*. Accentuarea s-a indicat potrivit practicii românești din vorbirea curentă, în multe cazuri fiind diferită de cea din limba de origine.

Echivalarea grafemelor utilizate pentru această transcriere este reprodusă în tabelul de mai jos:

Semn	Valoarea	Exemple
'	accent principal	fast-food [fast'fud]
,	accent secundar	five o'clock [,faivo'klok]
ə	sunetul corespunzător literei românești <i>ă</i> din <i>măr</i>	dealer ['dilər] dirty ['dɜrti]
œ	sunet vocalic pronunțat ca un <i>e</i> cu buzele rotunjite ca pentru <i>o</i>	gafeur [ga'fœr] bleu [blœ]
j	semivocala <i>i</i> din <i>iarbă, ied, iolă, iută</i>	duty-free [dju'ti'fri]
y	sunet vocalic pronunțat ca un <i>i</i> cu buzele rotunjite ca pentru <i>u</i>	alură [a'lyrə] fondue [fon'dy]
w	semivocala <i>u</i> din <i>rouă</i> semivocala <i>o</i> din <i>oameni</i>	web [web] cloisonné [klwazo'ne]
κ	sunetul corespunzător literei românești <i>c</i> , atunci cînd nu este urmată de vocalele <i>e</i> sau <i>i</i> , din <i>mac, act, carte, cuvînt</i> sunetul corespunzător grupului de litere <i>ch</i> din română, atunci cînd este urmat de vocalele <i>e</i> sau <i>i</i> , din <i>chel, chip</i>	discount [dis'kaunt] collie ['koli] goalkeeper [gol'kipər]

g	sunetul corespunzător literei românești <i>g</i> , atunci când nu este urmată de vocalele <i>e</i> sau <i>i</i> , din <i>mag</i> , <i>agricol</i> , <i>gaz</i> , <i>gură</i> sunetul corespunzător grupului de litere <i>gh</i> din română, atunci când este urmat de vocalele <i>e</i> sau <i>i</i> , din <i>ghem</i> , <i>ghiveci</i>	congresman ['kongresmen] gaullism [go'liism] gay [gei]
ț	sunetul corespunzător grupului de litere <i>ci</i> din română, atunci când nu este urmat de vocala <i>e</i> sunetul corespunzător grupului de litere <i>ce</i> din română, atunci când este urmat de vocala <i>e</i>	chief [tʃif] capriccioso [kapri'tʃozo] charter ['tʃartər] check-up ['tʃekap]
ɟʒ	sunetul corespunzător grupului de litere <i>gi</i> din română, atunci când nu este urmat de vocala <i>e</i> sunetul corespunzător grupului de litere <i>ge</i> din română, atunci când este urmat de vocala <i>e</i>	jeans [dʒins] job [dʒob] cottage ['kotidʒ] jackpot ['dʒekpot]
ʃ	sunetul corespunzător literei românești <i>ș</i> din <i>șarpe</i>	flash [fleʃ] chanson [ʃan'son]
ʒ	sunetul corespunzător literei românești <i>j</i> din <i>joc</i>	joule [ʒul]
ts	sunetul corespunzător literei românești <i>ț</i> din <i>țară</i>	forzato [for'tsato]
ŋ	sunetul corespunzător grupului de litere <i>ng</i> din română	feeling ['fi:liŋ] consulting [kon'saltiŋ]
ɲ	<i>n</i> muiat	gnochi ['ɲoki] doña [doɲa]
λ	<i>l</i> muiat	caballero [kaba'λero]

CIRCULAȚIA CUVINTELOR

S-au făcut precizări privitoare la statutul unui lexem prin raportarea la limba literară actuală (*inv.*), (*pop.*), (*fam.*), (*reg.*), (*arg.*), la perioada sau gradul de utilizare (*in Ev. Med.*), (*în slav.*), (*în trecut*), (*actual*), (*curent*), (*ieșit din uz*), la zonele geografice cărora le aparțin anumite realități (*în țările nordice*) (*în S-V Asiei*) (*în Europa de Vest*) sau la domeniul în care este utilizat (*biol.*), (*bis.*), (*fiz.*), (*med.*), (*în ind. casn.*), (*în mit. greacă*); mai ales în cazul cuvintelor polisemantice, s-a urmărit stabilirea unei simetrii a indicațiilor de acest tip, chiar dacă domeniul se subînțelege din definiție: **1** (*anat.*)... **2** (*biol.*)... **3** (*bot.*)... Nu s-a precizat domeniul atunci când un cuvânt sau un sens are utilizări în mai multe domenii sau are un caracter general.

Cuvintele culte împrumutate în perioada exercitării influențelor specifice limbii române vechi (mai ales cuvinte de origine neogreacă, slavonă sau turcă), care mai sînt utilizate de unii vorbitori cu o competență culturală ridicată, au indicații precum: (*fam.*, *iron.*) la *firitisi*, *sastisi*, *simandicos*, sau, în registrul serios, pentru realități revoluționare, demnități, funcții, unități de măsură etc.: (*ist.*), (*în vechea organizare adm.*) (*in Ev. Med.*, *în Țările Rom.*) la *diortositor*, *hatman*, *vătaf*; cuvintele vechi utilizate în scrieri moderne doar cu valoare stilistică au paranteza (*arh.*): *dăscălie*, *despărțămînt*, *veleat*.

SEMANTICA

S-a acordat o atenție deosebită cuvintelor, sensurilor, expresiilor familiare cu o largă circulație în limba română actuală vorbită și cu un mare grad de expresivitate; s-a avut în vedere faptul că uneori, ca urmare a oralității, s-au produs modificări în privința circulației unor cuvinte și sensuri, indicațiile din dicționarele anterioare nemaifiind de actualitate.

Schema de prezentare a fiecărui cuvânt este cea logică, pornindu-se de la sensul sau sensurile de bază către sensurile secundare, existente în etimon sau dezvoltate pe terenul limbii române, avîndu-se în vedere și frecvența în limba română actuală. S-au utilizat, pentru se-

pararea sensurilor: litere mari (**A, B, C**), cifre romane (**I, II, III**), cifre arabe (**1, 2, 3**), și, pentru marcarea sensurilor derivate dintr-un sens principal sau pentru semnalarea schimbării tipului flexionar sau a valorii gramaticale, rombul plin (◆) și literele mici (*a, b, c*). Rombul gol (◇) și triunghiul (Δ) sînt folosite pentru semnalarea construcțiilor fixe, dar și pentru marcarea unor valori stilistice, a unor evoluții semantice sau gramaticale unde nu este nevoie de definiție, făcîndu-se precizarea necesară (stilistică, gramatică etc.) urmată de un exemplu: s.v. **adormi...** ◇ Poet. *Satul adormi, în fine, respirînd ușor în freamăt de codri* (BRĂ.); s.v. **adormitor...** ◇ (*adv.*) *Glasul de sirenă adormitor de dulce* (EMIN.).

Autorii au utilizat exemplificări (personale sau citate din literatura română) și paranteze explicative, pentru nuanțarea definițiilor sau pentru explicitarea anumitor construcții, precum și paranteze care să surprindă, mai mult decît alte dicționare, utilizările stilistice ale unui cuvînt. Trimiterile la un anumit autor din care s-a folosit un citat s-au făcut printr-un sistem de sigle (lista se află în Bibliografie).

Definiția este, de obicei, analitică (formată din genul proxim și diferența specifică), iar sinonimele indicate la un cuvînt sau la un sens sînt mai ales acelea care fac parte din limba literară modernă sau din familia cuvîntului respectiv. De asemenea a mai fost utilizată definiția prin sinonime sau serii sinonimice mai ales pentru cuvintele învechite, regionale, argotice, arhaisme etc.

Diversele nuanțe de sens au fost definite separat și ilustrate de preferință cu citate sau exemple ale redactorului.

Pentru evitarea unui exces de exemple care ar fi mărit foarte mult dimensiunile acestui dicționar, am utilizat paranteze explicative care precizează contextul în care apare un cuvînt sau un sens, determinările, relațiile sintagmatice în care se află un cuvînt, menite a face definiția mai ușor de înțeles. De exemplu: (*predomină ideea de calitate*), la substantive (*cu determ...*) (*precedat de prep. „ ”*); la verbe (*despre...*) (*compl. indică...*), la adjective (*despre...*); (*adv., ca determ. al unui adj. sau adv. căruia îi dă val. de super. abs.*) etc. S-au dat mai rar exemple la termeni aparținînd stilului științific, unde s-a pus accentul pe exactitatea informației.

La termenii familiari s-a avut în vedere și coloratura afectivă, prin paranteze precum: (*glum.*), (*iron.*), (*deprec.*) etc.

INFORMAȚII NONLEXICALE

Informațiile nonlexicale plasate la sfîrșitul redactării, după bulina neagră, se referă, după caz, la aspecte ortoepice, ortografice, la flexiune, variante, precum și la etimologie.

Indicațiile ortoepice sînt utile pentru semnalarea pronunției corecte, pentru evitarea unor lecturi greșite sau pentru consemnarea unor rostiri diferite față de uzul consacrat în limba română literară: pronunțarea (**exámen...** pronunț. *egzamen*); accentuarea (**caractér** ...acc. și *carácter*), marcarea hiatului acolo unde există posibilitatea ca, respectîndu-se accentul cuvîntului-titlu, să se pronunțe cu diftong sau triftong (**geológ...** sil. *ge-o-*).

S-au specificat și variantele de scriere: **líder** ... scris și *leader*.

Indicațiile gramaticale, marcate cu litere italice albe, care arată funcția pe care cuvîntul o îndeplinește în discurs, au fost plasate la începutul fiecărui articol de dicționar, după cuvîntul-titlu sau (și) după numărul de sens, conform unei scheme fixe, stabilite riguros pentru fiecare tip de lexem, sau în interiorul unui sens atunci cînd am avut a face cu modificarea valorii gramaticale a cuvîntului-titlu, marcată prin romb (gol) dacă nu s-a produs și o alunecare semantică definibilă.

S-au indicat terminațiile la formele de plural ale substantivelor, adjectivelor, ale unor pronume; nu s-a precizat forma de plural la cuvintele considerate invariabile, la cuvintele pătrunse recent în limbă, care nu au fost încadrate morfologic, la cele care au un plural nesigur sau nu se cunoaște și la cele care nu admit pluralul. În cazul verbelor s-a indicat terminația la prezent indicativ persoana întîi (sau a treia).

Genitiv-dativul s-a marcat la substantivele feminine terminate în *-ie*, atunci cînd acesta

este diferit de regula de formare de la plural (**farmacie**... g.-d. *-iei*).

S-a considerat variantă a unei vocabule cuvîntul care prezintă diferențe fonetice față de o formă în uz, dar care are aceeași bază etimologică și aceeași semnificație. În acest dicționar s-au înregistrat variantele care au o circulație mai mare, evitîndu-se formele regionale sau vechi fără circulație; s-a specificat în paranteză circulația lor, raportată la limba literară sau la cuvîntul de bază, valoarea gramaticală sau tipul flexionar. De exemplu: **băjenár** s.m. (*inv.*) și *bejănár* s.m.; **bărdacă** s.f. și (*pop.*) *bărdác*, *bardác* s.n., s.m., *bardacă* s.f. Aceste variante se constituie ca intrări în ordinea alfabetică a formei lor cu trimitere la cuvîntul de bază. Acolo unde o variantă are o formă care se justifică printr-un accident fonetic sau prin etimologie, acest fapt este precizat în paranteză. S-au semnalat și variantele grafice pentru a înlesni cititorilor găsirea cu ușurință a unui cuvînt.

Secțiunea etimologică este plasată la sfîrșitul paragrafului nonlexical, după o bară oblică (/) și conține mai multe tipuri de explicații privitoare la originea fiecărui cuvînt consemnat în dicționar:

1 La cuvintele moștenite din limba latină, care reprezintă elementul de bază al limbii române, etimonul se marchează prin indicația: /lat.

2 La cuvintele presupuse că aparțin substratului traco-dac, se fac trimiteri la limba albaneză: / (probabil) cuv. autoh.; cf. alb.

3 La cuvintele împrumutate din limbile popoarelor vecine (slavă veche, bulgară, sîrbă, maghiară, ucraineană ș.a.) sau din limbile de cultură care au influențat evoluția limbii române (slavonă, neogreacă, latină, germană, franceză, italiană, engleză ș.a.) etimoanele sînt marcate printr-un unghi ascuțit cu deschidere spre dreapta: /<fr.

4 La formații interni

a) cu sufixe, prefixe, elemente de compunere, se precizează fiecare element, utilizîndu-se între ele semnul + : **pre-** + **facere**; **expropria** + **-bil** (baza de derivație se marchează cu bold italic, sufixul cu italic).

b) creați pe teritoriul limbii noastre de la un cuvînt românesc, apar mențiuni precum: prin apropiere de, prin analogie etc.

c) interjecții, nu se indică o anumită formă, ci se precizează doar: / onomat.

d) formații expresive, cuvinte care prin îmbinări de silabe, prin reduplicări, prin rezonanță fonetică (adesea întărite de analogii) au căpătat un statut în limba română, se face precizarea /form. expr. însoțită adesea de trimiteri la alte cuvinte asemănătoare ca formă și ca sens.

e) prin schimbarea valorii gramaticale (substantivare, adjectivare, adverbializare), cuvinte postverbale ș.a. se face precizarea /de la..... sau /v. urmată de cuvîntul de origine scris cu caractere bold italic.

La cuvintele moștenite sau împrumutate, etimologia directă, adică forma care a stat la baza cuvintelor românești, este marcată grafic cu caracter bold italic. Tot la această secțiune s-au explicat unele diferențe între forma actuală a cuvîntului-titlu și forma etimonului și s-a arătat cauza care a determinat diferențierea respectivă: metateză, hipercorecție, contaminare, aglutinare, etimologie populară, calc după... ș.a. Ex.: *viclean* provine din magh. *hitlen*; forma cu *v* inițial din limba română modernă se explică prin hipercorecție. Subst. *plocon* provine din slavonul *poklon*; forma românească modernă se explică prin metateză.

Etimologia indirectă, precedată de indicația cf. sau de < după etimologia directă și transcrisă cu caracter italic, oferă informații suplimentare. Acestea conțin explicații menite să elucideze introducerea sau evoluția anumitor cuvinte ori sensuri. De exemplu, s.v. **atlás**¹ s.n. ... /< fr. **atlas**; cf. nm. pr. *Atlas*, personaj mitologic a cărui figură a fost tipărită pe prima culegere de hărți, în 1595, a flamandului G. Mercatore. La unii termeni științifici (din biologie, chimie, medicină, religie, filosofie etc.), împrumutați de obicei din limbile moderne (etimologie directă), dar bazați pe cuvinte aparținînd unor limbi de cultură (mai ales greacă și lati-

nă), s-au precizat și aceste cuvinte, însoțite de traducerea lor în limba română. De exemplu, s.v. **zoolatrie** s.f. (*relig.*) ... / < fr. *zoolâtrie*; cf. gr. ζῶον „animal”, λατρεία „cult, venerare”.

În cazul cuvintelor derivate de la nume proprii sau care sînt în relație cu un nume propriu, s-au făcut precizări cu caracter enciclopedic relativ la respectivul nume propriu: **eminescián, -ă** ... / nm. pr. (poet român) *Mihai Eminescu* + *-ian*; **iacobín, -ă** / < fr. *jacobin*; cf. nm. pr. Couvent de *Jacobins*, mănăstire dominicană unde a avut loc prima întrunire a revoluționarilor.

Etimoanele au fost transcrise de obicei cu alfabetul utilizat de limba din care s-a făcut împrumutul (alfabetul grecesc, chirilic etc.). Atunci cînd cuvintele românești provin din forme flexionare ale etimonului (plural, aoristul unor verbe grecești ș.a.), s-a dat forma respectivă, însoțită de forma de bază a cuvîntului.

Dicționarul mai conține o listă de abrevieri, bibliografia de referință, bibliografia generală, tabele cu alfabetul utilizat în limbile: greacă (neogreacă), ebraică, slavonă, rusă.

Textul dicționarului este însoțit de ilustrații, care se constituie în informații analogice pentru unele realități concrete. În vederea oferirii unei imagini de ansamblu utilizatorului, dar și pentru economie de spațiu, am indicat pe același desen, atunci cînd situația o cerea, principalele părți componente ale obiectului sau ființei din imagine, în loc să i se rezerve un desen aparte fiecărui element. În felul acesta am comprimat mult spațiul destinat imaginilor, păstrînd în același timp informația utilă. Vezi, spre exemplu, desenele *Velatura și principalele părți componente ale unei nave* sau *Calul. Unele părți ale corpului*.

Autorii *Dicționarului explicativ ilustrat* sînt cercetători științifici principali la Institutul de Filologie Română “A. Philippide” al Academiei Române, Filiala Iași¹: dr. **Eugenia Dima**, dr. **Doina Cobet**, dr. **Laura Manea**, dr. **Elena Dănilă**, dr. **Luminița Botoșineanu**, cadre didactice de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași: asist. dr. **Gabriela E. Dima** și din învățămîntul mediu: **Andrei Dănilă**.

Lucrarea a beneficiat, pentru consultața științifică în diferite domenii, de contribuția unor renumiți specialiști din institutele de cercetare academică din Iași: dr. **Valentin Bohateret**, dr. **Todor Dima**, membru corespondent al Academiei Române, dr. **Constantin Iconomu**, dr. **Gheorghe Ionesei**, dr. **Vasile Lupu**, de la Universitatea „Al. I. Cuza”: prof. univ. dr. **Vasile Arvinte**, prof. univ. dr. **Stelian Dumistrăcel**, prof. univ. dr. **Alexandra Iordan**, din instituții științifice, religioase, culturale și artistice din România: **Gabriela Agafiței**, dr. **Irina Dumistrăcel**, pr. drd. **Mihai Mărgineanu**, dr. **Lavinia Pavel**, drd. **Liliana Pînzariu**, din Republica Moldova: **Iulian Ciocan**, **Dorin Onofrei**, **Vlad Pohilă**, **Eudochia Sorocean**, **Tatiana Șașova** și din alte țări: dr. **Mauro Barindi** (Italia), dr. **Alberto Hernandez Madrona** (Spania).

De un prețios ajutor în finalizarea volumului ne-a fost doamna **Lucia Ciocan**, prin efectuarea de corelații, corecturi, operații tehnoredacționale, ca și ceilalți colaboratori, prin redactare parțială: dr. **Veronica Olaru**, drd. **Dana Butnaru**, lectura volumului și alte operații: **Gheorghe Chiriță**, **Tatiana Chirica**, **Ala Ciobanu**, **Galina Guțanu**, **Eugen Lungu**, **Victor Lupu**, **Marcela Orjacovschi**, **Efim Spînu**, **Horia Zava**, **Aliona Zgardan-Crudu**.

Tuturor colaboratorilor le exprimăm și pe această cale întreaga noastră recunoștință

Elaborarea unui dicționar de acest tip este o operă complexă, dificilă și delicată. Experiența ne-a arătat că unele imprecizii, omisiuni și chiar erori sînt inevitabile; de aceea mulțumim tuturor celor care ni la vor semnala, în vederea unei noi ediții revăzute și adăugite.

Eugenia Dima

¹ Pe foaia de titlu, autorii au fost menționați în ordinea contribuției lor la elaborarea acestui dicționar.

GHID DE UTILIZARE A DICȚIONARULUI

- [cuvînt-titlu] — **adormi** *vb.* IV. **1** *intr.* A trece de la starea de veghe la starea de somn; a începe să doarmă. *A adormit de curînd.* ◇ Expr. *A adormi din greu* sau *a adormi (ca) dus* = a adormi profund. *Se lăasă oleacă jos pe iarbă și adormi dus* (CR.). *A adormi mort v. mort.* ◇ **Person.** *Singur vîntul colo, iată, Adormise la răcoare* *Sub o salcie plecată* (COȘB.). ◇ **Poet.** *Satul adormi, în fine, respirînd ușor în freamăt de codri* (BRĂ.). ◇ **Exager.** *A plictîși. Un film care te adoarme.* **2** *tr.* A face (pe cineva) să adoarmă. *Lîngă pat, zîbind stă mama, Adormindu-și copilașii* (GOGA). ◇ **Spec.** A face pe cineva să doarmă (și să devină insensibil) cu ajutorul unor medicamente, a unor narcotice etc. *L-a adormit cu multe calmante.* ◇ **Fig. (compl. indică senzații, sentimente etc.)** A face să nu simtă, a atenua intensitatea; a alina, a liniști, a potoli. *Cîntînd, și-a mai adormit foamea.* **3** *tr.* Fig. A ameți, a tulbura, a îmbăta. *Mirosul florilor de cîmp îl adormea.* ◇ A încînta, a duce cu vorba, abătîndu-i atenția, slăbindu-i vigilența. *L-a adormit cu promisiuni mincinoase.* **4** *intr.* Fig. A muri. *Ființa tăcută și palidă... adormi într-o zi în veci* (SADOV.). ◇ Expr. *A adormi întru Domnul* sau *a adormi somnul (cel) de veci* (ori *somn veșnic*) = a muri (creștinește). *A adormi pe* (sau *pentru*) *vecie* v. *vecie*. • prez.ind. *adorm.* /lat. *addormire*.
- [indicații semantice] — [paranteză explicativă]
- [cuvînt-titlu locuțiune] — **comensalism** *s.n.* v. *comensualism*. [semnalare]
- [cuvînt-titlu locuțiune] — **con brío** *loc.adv.* (*muz.*; *indică modul de executare a unei bucăți muzicale*) Cu însuflețire. • /<it. *con brio*.
- [valoarea gramaticală] — **dar**¹ *conj., adv.* **A** *conj.* I (*leagă prop. sau părți de prop. adverb.*) **1** (*arată o opoz.*) Cu toate acestea, totuși, însă. ◇ (*leagă prop. princ.*) *Pînă acum toți rîdeau de Prepeleac, dar acum a ajuns să rîdă el și de dracul* (CR.). ◇ (*leagă părți de prop.*) *A fost odată... un împărat mare și viteaz, dar rău* (DELAVR.). ◇ (*leagă o parte de prop. cu o prop. subord.*) *Un salt de perspectivă uriaș, dar care merită îndrăzneala* (BOGZA). ◇ (*prop. are și o nuanță conces.*) *M-oi trezi cu tine acasă... Dar, dă, cearcă și tu, să vezi cum ți-a sluji norocul* (CR.). [...] **III** (*introduce o prop. interog.*) *Oare? Dar de cînd ați pus voi stăpînire pe mine?* **IV** **1** (*înaintea unui cuvînt, care de obicei se repetă, întărește înțelesul acestuia*) *Să-i zic două vorbe, dar vorbe!* **2** (*exprimă surprinderea, uimirea, mirarea*) *Dar frumos mai desenezi!* **B** *adv.* **1** (*inv., pop.*; *exprimă o aprobare*) *Da, așa. Auzit-ați ce-am spus eu? -Dar, mămuică, ziseră iezii* (CR.). ◇ Expr. (*pop.*) *Păi dar = cum altfel?* **2** (*în prop. afirm., cu rol de întărire*) *Firește, negreșit, desigur. Cunoști pe domnul Leonaș...? -Îl cunosc dar* (ALECS.). și (*inv., pop.*) *da, dără conj.* /etimol.nec.
- [număr de sens (???)] — [Număr de sens]
- [omonim] — **dar**² *s.n.* **I** **1** Obiect primit de cineva sau oferit cuiva fără plată, ca expresie a afecțiunii, a grațitudinii sau a dorinței de a ajuta; cadou. *De Crăciun toți copiii primesc cadouri.* ◇ *Loc.adj.* *De dar = care este primit gratis, care este dăruit.* ◇ *Loc.adv.* *În dar = gratis, degeaba, fără plată.* **2** *Plocon.* **3** *Donație.* **4** (*bis.*) *Prinos, ofrandă.* ◇ *Sfintele Daruri = pîinea și vinul sfințite pentru cuminecătură.* [...] **6** (*pop.*) *Darul miresei = sumă de bani pe care mireasa o primește în timp ce dansează o horă asemănătoare periniței.* **II** **1** *Însușire cu care se naște cineva; aptitudine, vocație, talent.* *O ființă... înzestrată cu toate darurile minții și ale inimii* (BOGZA). ◇ *Darul suptului* v. *supt.* ◇ *Loc.adj.* *Cu dar = (despre oameni) care este înzestrat cu anumite însușiri, aptitudini etc.* *Un om cu dar la muzică.*
- [paranteze de circulație, de domeniu] — [siglă]

[construcție fixă definită] ◇ Expr. **A avea darul vorbirii** = a fi bun orator. **A avea darul să...** (sau *de a...*) = a avea puterea de a face ceva; a fi în stare să...; a fi de natură să... (*iron.*) **A avea dar v. avea.** **2** Avantaj, binefacere. *Sînt darurile pămîntului și am pus în ele inima noastră* (SADOV.). **4** (și *darul preoției*) Har conferit preoților prin hirotonisire. ◆ Ext. Profesia de preot. **5 (bis.)** Fig. Fiecare dintre cele șapte taine ale bisericii ortodoxe. • pl. -uri. /<slav. ДАРЪ.

[sens derivat] **evanghélie** *s.f. (bis.)* **1** Fiecare dintre primele patru cărți ale *Noului Testament* din *Biblie*, care relatează viața, învățătura, patimile, răstignirea și învierea lui Iisus Hristos, redactate, cu mici diferențe, de către evangheliștii Matei, Marcu, Luca și Ioan. ◇ *Evangheliile apocrife* = scrieri din diverse epoci, în diverse limbi, care povestesc fapte din viața lui Hristos sau relatează învățături ale sale, dar care nu sînt acceptate drept autentice de Biserică. *Evangheliile sinoptice* v. *sinoptic*. ◇ Expr. *Literă* (sau *cuvînt*) *de evanghélie* = lucru foarte sigur, mai presus de îndoială, de care nu trebuie să te îndoiești. ◇ Imprec. *Mai înjură și tu... că eu am obosit, nu mai pot! Biblia, Vanghelia și Coranul!* (CAR.). [...] ◇ Expr. *A-și băga* (sau *a-și vîrî*, *a-și pune*, *a-și pleca*) *capul* (*sănătos* sau *teafăr*, *zdravăn* etc.) *sub evanghélie* = **a**) a se însura; **b**) a-și cauza singur neplăceri, incurcături. ◆ Ext. *Biblia. A jurat cu mîna pe evanghélie.* ◆ (*fam.*) Carte de dimensiuni mari, foarte groasă. *A pus pe masă ditamai evanghelia.* **2** Doctrina religioasă care are la bază viața și faptele lui Iisus Hristos, așa cum sînt ele relateate în *Evanghélie*. *A predicat Evanghelia.* ◇ Fig. *În locul evanghéliei resemnării și smereniei, evanghelia frumuseții și a gloriei pămîntești* (OȚETEA). **3** Ext. Scriere fundamentală, revelatoare pentru o doctrină, pentru un crez, un domeniu etc. *Găsim sistemul său politic în întregimea sa și avem, cum se zice, evanghelia școlii* (MAIOR.). • pl. -ii. g.-d. -iei. și (*înv.*) *evangélie*, (*pop.*) *îvanghélie*, *vanghélie*, *vangheáúă* *s.f.* /<slav. ЕВАНГЕЛИИЕ, m.gr. εὐαγγέλιον.

[construcție fixă cu trimitere]

[citat din literatură]

[variante lexicale]

[formă flexionară] **exámen** *s.n. 1* (*cu determ. care arată felul, caracterul*) Mijloc de verificare și de apreciere a cunoștințelor, a aptitudinilor elevilor, studenților, candidaților pentru ocuparea unui post etc., prin probe orale sau scrise. [...] **4** Examinare. *Se depărtară cu un pas îndărăt unul de altul, să se contemple, după atîția ani. Fură amîndoi satisfăcuți de examen* (CE. PETR.). • **pronunț. egz-**. pl. -e. și (*înv., reg.*) *ezámen* *s.n.* /<fr. *examen*, lat. *exámen*, -inis.

[variantă de pronunție]

[variantă de accent] **fáctor** *s.m. 1* **1** Element esențial, împrejurare, condiție etc. care determină sau poate determina, influența sau explica apariția unui proces, a unui fenomen, a unei acțiuni etc. **11** **1** (și *factor poștal*) Funcționar, agent poștal care duce corespondența la destinatari; poștaş. ◇ *Factor diplomatic* v. *diplomatic*. **2** (*econ.*) Mandatar care acționează în nume propriu, avînd drept de posesiune și control asupra mărfurilor încredințate. ◆ Agent de licitație în comerțul cu ridicata. • **acc. și** (*înv.*) *factór*. pl. -i. /<fr. *facteur*, lat. *factor*, -oris.

[variantă de scriere] **párching** *s.n.* Loc (teren, construcție) special amenajat pentru staționarea (îndelungată a) autovehiculelor; parcaj, parcare. • **scris și** *párking*. pl. -uri. /<fr. *parking*.

[element de compunere] **taheo-** Elem. de compunere „viteză, rapiditate”, „turație”. • și *tahi-*, *taho-*. /<fr. *tachéo-*, *tachy-*, germ. *tacho-*; cf. gr. *táchos* „viteză”, *ταχύς* „iute, repede”.

[transcrierea fonetică]

videorecorder [*ˈvideoriˈkorder*] *s.n.* Videocasetofon care permite înregistrarea programelor de televiziune pe videocasetă și redarea videocasetelor. • **sil. -de-o-**. pl. -e. /<engl. *videorecorder*.

[silabare]

ABREVIERI

A

abr. = abreviat, abreviere
 abs. = absolut(ă)
 ac. = acuzativ
 acc. = accentuat(ă)
 adj. = adjectiv, adjectival(ă)
 adm. = administrație, administrativ(ă)
 adv. = adverb, adverbial(ă)
 advers. = adversativ(ă)
 aeron. = aeronautică
 afirm. = afirmație, afirmativ(ă)
 afr. = africaans
 agron. = agronomie
 agric. = agricultură
 alb. = albanez(ă)
 alim. = alimentară
 amer. = american(ă)
 americ. = americanism
 analog. = analogic(ă), prin analogie
 anat. = anatomie
 antic. = antichitate, antic(ă)
 antit. = antiteză
 antrop. = antropologie
 aor. = aorist
 ap. = apud
 apic. = apicultură
 a. plast. = arte plastice
 apoz. = apoziție, apozițional(ă)
 ar. = arab(ă)
 arg. = argou, argotic(ă)
 arh. = arhaic(ă), arhaism
 arheol. = arheologie
 arhit. = arhitectură
 arom. = aromân(ă)
 art. = articol; articulat(ă)
 arte dec. = arte decorative
 astrol. = astrologie
 astron. = astronomie
 atr. = atribut, atributiv
 aug. = augmentativ(ă)
 auto. = automobilistică
 autoh. = autohton(ă)
 auxil. = auxiliar(ă)
 av. = aviație

B

bacter. = bacteriologie
 Ban. = Banat
 basc. = basc(ă)
 bg. = bulgar(ă)
 bibl. = bibliologie
 biochim. = biochimie
 biogeogr. = biogeografie
 biol. = biologie
 bis. = biserică, bisericesc
 bot. = botanică
 Bucov. = Bucovina

C

c = compus(ă)
 capit. = capitalism
 card. = cardinal
 casn. = casnică
 cat. = catalan(ă)
 cauz. = cauzal(ă)
 cca = circa
 ceh. = ceh(ă)
 celt. = celtic(ă)
 cf. = confer
 chim. = chimie
 chin. = chinez(ă)
 chir. = chirurgie
 cib. = cibernetică
 cineget. = cinegetică
 cinemat. = cinematografie
 circ. = circumstanțial(ă)
 climat. = climatologie
 colect. = colectiv(ă)
 com. = comerț, comercial(ă)
 comp. = compus(ă)
 compar. = comparativ, comparație
 compl. = complement, completivă
 comunic. = comunicații, comunicare
 conces. = concesiv(ă)
 concl. = concluziv(ă)
 concr. = concret(ă); concretizat(ă)
 cond. = condițional(ă)
 cond.-opt. = condițional-optativ
 conj. = conjuncție, conjuncțional(ă)

conjug. = conjugare
 conjunct. = conjunctiv
 consec. = consecutiv(ă)
 constr. = construcții, construit(ă)
 contab. = contabilitate
 coord. = coordonare, coordonat(ă)
 cop. = copulativ(ă)
 cor. = coregrafie
 cosm. = cosmologie
 cosmet. = cosmetică
 cosmon. = cosmonautică
 culin. = arta culinară
 cumul. = cumulativ
 cuv. = cuvînt

D

dalm. = dalmat(ă)
 dan. = danez(ă)
 dat. = dativ
 decl. = declinare
 def. = defectiv(ă)
 dem. = demonstrativ(ă)
 demogr. = demografie
 den. = denumire
 deprec. = depreciativ
 der. = derivat(ă)
 desin. = desinență
 determ. = determinare, determinat(ă), determină
 d.Hr. = după Hristos
 dial. = dialect; dialectal(ă)
 dim. = diminutiv
 diplom. = diplomație
 disj. = disjunctiv
 distrib. = distributiv
 dr. = direct(ă)
 Dobr. = Dobrogea
 drom. = dacoromân(ă)

E

ebr. = ebraic(ă)
 echit. = echitație
 econ. = economie; științe economice
 egal. = egalitate
 electr. = electricitate
 electron. = electronică
 electrotehn. = electrotehnică
 elem. = element
 elem. predic. supl. = element predicativ suplimentar
 embriol. = embriologie
 emf. = emfatic
 engad. = engadin(ă)
 engl. = englez(ă)
 englez. = englezism
 entom. = entomologie
 esch. = eschimos(ă)
 esper. = esperanto
 estet. = estetică
 etc. = etcetera
 etimol. = etimologie
 etnogr. = etnografie
 entom. = entomologie

eufem. = eufemistic, eufemism
 Ev. Med. = Evul Mediu
 exager. = exagerare
 exclam. = exclamativ(ă)
 expl. = (de) exploatare
 explic. = explicativ(ă)
 expr. = expresie, expresiv(ă)
 ext. = extindere
 extract. = extractivă

F

f. = feminin
 fact. = factitiv
 fam. = familiar(ă)
 farm. = farmacie
 feud. = feudalism, feudal(ă)
 ferov. = feroviar
 fig. = figurat
 filat. = filatelie
 filol. = filologie
 filos. = filosofie
 fin. = finanțe
 finl. = finlandez(ă)
 fitopat. = fitopatologie
 fiz. = fizică
 fiziol. = fiziologie
 folc. = folclor
 fon. = fonetică; fonologie
 form. expr. = formație expresivă
 forest. = forestier(ă)
 form. = formație
 fotogr. = fotografie
 fr. = francez(ă)
 fran. = franțuzism
 friul. = friulan(ă)

G

gen. = genitiv, genitival (ă)
 g.-d. = genitiv-dativ
 gener. = generalizare
 genet. = genetică
 geochim. = geochimie
 geod. = geodezie
 geol. = geodezie
 geofiz. = geofizică
 geogr. = geografie
 geol. = geologie
 geom. = geometrie
 geomorf. = geomorfologie
 ger. = gerunziu
 germ. = german(ă)
 germ. med. = germana medievală
 german. = germanism
 germ. veche = germana veche
 gimn. = gimnastică
 glum. = glumeț
 gr. = grec (greacă)
 grec. = grecism
 gram. = gramatică

H

herald. = heraldică
 hidrogr. = hidrografie
 hidrol. = hidrologie
 hidrotehn. = hidrotehnică
 hip. = hipism
 hiperb. = hiperbolic(ă)
 hipocor. = hipocoristic(ă), hipocorism
 hist. = histologie
 hort. = horticultură
 hot. = hotărît(ă)

I

ib. = ibidem
 ident. = identitate
 iht. = ihtiologie
 imper. = imperativ(ă)
 imperf. = imperfect
 impers. = impersonal(ă)
 impr. = impropriu
 imprec. = imprecizie
 ind. = industrie
 indic. = indicativ
 indir. = indirect
 inegal. = inegalitate
 injur. = injurios
 inf. = infinitiv, infinitival(ă)
 inform. = informatică
 ingin. = inginerie
 instr. = instrumental(ă)
 interj. = interjecție
 interog. = interogativ(ă), interogație
 intr. = intransitiv
 invar. = invariabil(ă)
 iotaciz. = iotacizare, iotacizat(ă)
 irl. = irlandez(ă)
 iron. = ironic
 isl. = islandez(ă)
 ist. = istorie
 istr. = istroromân(ă)
 it. = italian(ă)
 ital. = italianism

Î

î. Hr. = înainte de Hristos
 întăr. = întărire
 înv. = învechit(ă)

J

japon. = japonez(ă)
 jar. = jargon
 jur. = științe juridice, juridic(ă)
 jurnal. = jurnalism

L

lat. = latin(ă)
 lat. cancel. = latina de cancelarie
 lat. med. = latina medievală
 lat. pop. = latina populară
 lat. scol. = latina scolastică
 lat. șt. = latina științifică

latin. = latinism
 licenț. = licențios
 lingv. = lingvistică
 lit. = literatură
 lituan. = lituanian(ă)
 loc. = locuțiune
 log. = logică

M

m. = masculin
 magh. = maghiar(ă)
 maghiar. = maghiarism
 mar. = marină
 Maram. = Maramureș
 mat. = matematică
 mec. = mecanică
 med. = medicină
 med. jur. = medicină judiciară
 med. pop. = medicină populară
 med. vet. = medicină veterinară
 megl. = meglenoromân(ă)
 metalurg. = metalurgie
 meteor. = meteorologie
 meton. = metonimic
 metr. = metrică
 metrol. = metrologie
 mexic. = mexican(ă)
 m. gr. = medio-grec, medio-greacă
 microbiol. = microbiologie
 milen. = mileniu
 milit. = militar
 miner. = minerit
 mineral. = mineralogie
 mit. = mitologie
 m. m. ca perf. = mai mult ca perfectul
 Mold. = Moldova
 mor. = morărit
 multipl. = multiplicativ
 Munt. = Muntenia
 muz. = muzică

N

n. = neutru
 nat. = natură
 nav. = navigație
 neacc. = neaccentuat(ă)
 nec. = necunoscut(ă)
 neg. = negativ(ă)
 nehot. = nehotărît(ă)
 neobișn. = neobișnuit
 neperson. = nepersonal
 n.germ. = neogerman
 ngr. = neogrec, neogreacă
 nom. = nominativ, nominal(ă)
 norv. = norvegian(ă)
 nm. pr. = nume propriu
 nm. pred. = nume predicativ
 nr. = număr
 num. = numeral
 numism. = numismatică

O

ol. = olandez(ă)
 Olt. = Oltenia
 onomat. = onomatopee
 opoz. = opoziție, opozițional(ă)
 optat. = optativ
 optic. = optică
 ord. = ordinal
 ornit. = ornitologie
 oximoron. = oximoronic(ă)

P

paleon. = paleontologie
 parapsih. = parapsihologie
 part. = participiu
 pas. = pasiv
 pedagog. = pedagogie
 pedol. = pedologie
 peior. = peiorativ
 perf. = perfect
 perf. c. = perfect compus
 perf. smp. = perfect simplu
 pers. = persoană, personal(ă)
 persan. = persan(ă)
 personif. = personificat
 pesc. = pescuit și instrumente de pescuit
 petrogr. = petrografie
 petrol = petrolieră
 piel. = pielărie
 piscic. = piscicultură
 pl. = plural
 poet. = poetic(ă)
 pol. = polonez(ă)
 polit. = politică
 polit. = politică, politologie
 pom. = pomicultură
 pop. = popular(ă)
 port. = portugheză, portughez(ul)
 pos. = posesiv(ă)
 pr. = principal(ă)
 pred. = predicat, predicativ(ă)
 pred. nom. = predicat nominal
 pref. = prefix, prefixoid
 prep. = prepoziție, prepozițional
 prep. comp. = prepoziție compusă
 prez. = prezent
 prezumt. = prezumtiv
 princ. = principal
 pron. = pronume, pronominal(ă)
 pronunț. = pronunție, pronunțat
 prop. = propoziție
 propoz. = propozițional (adv.)
 prov. = provensală, provensal(ul)
 provinc. = provincie
 psih. = psihologie, psihiatrie
 psihanal. = psihanaliză

R

recipr. = reciproc(ă)
 refl. = reflexiv(ă)
 reg. = regional

rel. = relativ(ă)
 relig. = religie, religios
 repet. = repetare, repetat(ă), repetiție
 restr. = restrângere
 ret. = retoric(ă)
 retorom. = retoroman(ă)
 rom. = român(ă), românesc
 rrm. = rromani
 rus. = rus(ă)

S

s = substantiv
 sard. = sard(ă)
 sanscr. = sanscrit(ă)
 săs. = săsesc, săsească
 sclav. = sclavagism
 sculpt. = sculptură
 sec. = secol
 semiauxil. = semiauxiliar
 sg. = singular
 sider. = siderurgică
 sil. = silabă, silabare
 sint. = sintagmă
 silv. = silvicultură
 smp. = simplu
 sinec. = sinecdocă
 sl. = slav(ă)
 sl. veche = slavă veche
 slav. = slavon(ă)
 slavon. = slavonism
 slov. = sloven(ă)
 sociol. = sociologie
 sp. = spaniol(ă)
 spec. = special, specializare
 srb. = sârb(ă)
 statist. = statistică
 stil. = stilistic(ă)
 sub. = subiect, subiectiv(ă)
 subord. = subordonat(ă)
 subst. = substantiv, substantival(ă), substantivat(ă)
 sued. = suedez(ă)
 suf. = sufix, sufixoid
 sup. = supin
 super. = superlativ(ă)

Ș

șt. = știință, științific(ă)

T

tăb. = tăbăcărie
 tăt. = tătar(ă)
 tc. = turc(ă)
 tehn. = tehnică
 telec. = telecomunicații
 telev. = televiziune
 temp. = temporal(ă)
 teol. = teologie
 text. = textilă
 tipogr. = tipografie
 top. = toponimie
 topogr. = topografie

transp. = transporturi
tr. = tranzitiv(ă)
Transilv. = Transilvania
turc. = turcism

Ț

Țara Rom. = Țara Românească
Țările Rom. = Țările Române
țes. = țesătorie
țig. = țigănesc

U

ucr. = ucrainean(ă)
unipers. = unipersonal(ă)

V

v. = vezi
val. = valoare

var. = variantă
vb. = verb, verbal(ă)
vegl. = vegliot(ă)
vers. = versificație
vietn. = vietnamez(ă)
viit. = viitor
vit. = viticultură
vocat. = vocativ
vulg. = vulgar

Z

zic. = zicături
zool. = zoologie
zootehn. = zootehnie

BIBLIOGRAFIE

- *** *Dicționar de istorie veche a României (Paleolitic-sec. X)*, coordonator D. M. Pippidi, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976.
- *** *Dicționar de științe ale limbii*, București, Editura Nemira, 2001.
- *** *Dicționar de terminologie poetică și retorică*, Iași, Editura Universității Al. I. Cuza, 1994.
- *** *Dicționar enciclopedic*, vol. I-V, București, Editura Enciclopedică, 1993-2005.
- *** *Dicționar enciclopedic ilustrat (DEI)*, Chișinău, Editura Cartier, 1999.
- *** *Dicționar enciclopedic de artă veche a României*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1980.
- *** *Dicționar explicativ al limbii engleze. The Penguin English Dictionary*, București, Editura Litera Internațional, 2005.
- *** *Dicționar explicativ francez-român de medicină și biologie*, Iași, Editura Dosofteri, [f.a.].
- *** *Dicționar explicativ și enciclopedic al limbii române*, București, Editura „Floarea Darurilor”, 1997.
- *** *Dicționarul explicativ al limbii române (DEX)*, Ediția a II-a. Conducătorii lucrării: Ion Coteanu, Lucreția Măreș, București, Editura Univers Enciclopedic, 1998.
- *** *Dicționarul limbii române (DA)*, Tomul I, partea I: A - B. București, Librăriile Socec, 1913; Tomul I, partea II: C. București, Tipografia ziarului „Universul”, 1940; Tomul I, partea III, fascicula I: D - de. București, „Universul” 1949; Tomul II, partea I: F - I. București, Imprimeria națională, 1934; Tomul II, partea II, fascicula I: J - lacustru. București, „Universul”, 1937; Tomul II [partea III]: Ladă - lojniță [fără editură și an], Academia Română.
- *** *Dicționarul limbii române (DLR)*. Serie nouă, tom VI-XIV, București, Editura Academiei, 1966 ș.u.
- *** *Dicționarul limbii române literare contemporane*, Vol. I-IV, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române. Volumul I: A-C (1955); volumul al II-lea: D-L (1956); volumul al III-lea: M-R (1957); volumul al IV-lea: S-Z (1958).
- *** *Dicționarul limbii române moderne*, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1958.
- *** *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM)*. Ediția a II-a revăzută și adăugită. Academia Română, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti”, București, Editura Univers Enciclopedic, 2005.
- *** *Dicționar român-polon = Słownik rumuńsko-polski*, Warszawa, 1970.
- *** *Dicționar român-rus*. Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Chișinău, Editurile Gunivas/Arc, 2001.
- *** *Dicționar rus-român*. Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Chișinău, Editurile Gunivas/Arc, 2002.
- *** *Dicționar tehnic rus-român*, coordonator Horia Zava, Chișinău, Editurile Gunivas/Arc, 2004.
- *** *Dicționar ucrainean-român = українсько-румунський словник*. București; Cernăuți, [2001].
- *** *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României*, vol. I-IV, București, Editura Enciclopedică, 1994-2000.
- *** *Enciclopedia civilizației romane*, coordonator Dimitru Tudor, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.
- *** *Enciclopedia limbii române*, coordonator Marius Sala, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.
- *** *Geografia de la A la Z. Dicționar de termeni geografici*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
- *** *Geografia României*, vol. I-IV, București, Editura Academiei, 1983.
- *** *Gramatica limbii române*, vol. I-II, Ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Academiei, 1963.
- *** *Larousse Médical*, Paris, Larousse-Bordas, 1998.
- *** *Le Nouveau Petit Robert*, Paris, Dictionnaires Le Robert, 1993.
- *** *Micul dicționar academic (MDA)*, Vol. I-IV. Academia Română, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti”, București, Editura Univers Enciclopedic, A-C - 2001, D-H - 2002, I-Pr - 2003, Pr-Z - 2003.
- *** *Mic dicționar enciclopedic (MDE)*. Ediția a II-a, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.
- *** *Micul dicționar enciclopedic*, vol. I-IV, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001-2003.
- *** *Noul dicționar universal al limbii române*, Editura Litera Internațional, 2006.
- *** *Scurt dicționar etimologic al limbii moldovenești*. Academia de Stat a RSSM, Institutul de limbă și literatură, Chișinău, Redacția principală a Enciclopediei sovietice moldovenești, 1978.
- *** *Vocabolario della lingua italiana Zingarelli 2003*, Bologna, Editura Zanichelli, 2002 (10).

- *** *Vocabolario Treccani*, Roma, Istituto della Enciclopedia Italiana fondata da Giovanni Treccani, 1997.
- *** *Webster's Thrid New International Dictionary of the English Language Unabridged*, Könnemann, 1993.
- *** *Webster's Encyclopedic Unabridged Dictionary of the English Language*, Gramercy Books, 1994.
- J.-M. Adam, F. Revaz, *Analiza povestirii*, Institutul European, 1999.
- Vasile Arvinte, *Die deutschen Entlehnungen in den rumänischen Mundarten (nach den Angaben des Rumänischen Sprachatlases)*, Berlin, Akademie Verlag, 1971; *Raporturi lingvistice româno-germane. Contribuții etimologice*, Bacău, Editura Egal, 2002.
- Andrei Avram, *Contribuții etimologice*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1997.
- Andrei Avram, *Noi contribuții etimologice*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.
- Andrei Avram, *Probleme de etimologie*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2000.
- Mioara Avram, *Gramatica pentru toți*, București, Editura Academiei, 1986.
- I.A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționar enciclopedic ilustrat, Partea I : Dicționarul limbii române din trecut și de astăzi de I. Aurel Candrea; Partea II: Dicționarul istoric și geografic universal de Gh. Adamescu*, București, Editura Cartea Românească, [1926-1931].
- I.A. Candrea, Ov. Densusianu, *Dicționarul etimologic al limbii române*, ediție îngrijită de Gr. Brâncuș, Editura Paralela 45, 2003.
- C. Canella, *Vocabular de câteva vorbe sinonime*. Întia ediție. București, Tip. Națională, 1867.
- Alexandru Ciorănescu, *Dicționarul etimologic al limbii române*, București, Editura Saeculum I.O., 2001.
- P. Cornea, *Introducere în Teoria Lecturii*, Iași, Polirom, 1998.
- M. Corti, *Principii ale comunicării literare*, București, Editura Univers, 1981.
- Ion Costinescu, *Vocabular româno-francesu*, București, 1870.
- Mardarie Cozianul, *Lexicon slavo-românesc și tâlcuirea numelor, din 1649*. Publicate cu un studiu, note și indicele cuvintelor românești de Grigorie Crețu. Cu mai multe facsimile. Edițiunea Academiei Române, București, Carol Göbl, 1900.
- Gh. Crăciun, *Introducere în Teoria Literaturii*, Editurile Magister/Cartier, 1997.
- Vladimir Drimba, *Cercetări etimologice*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.
- Frédéric Damé, *Nouveau dictionnaire roumain-français*. [Vol. I-IV]. Bucarest, Imprimerie de l'état, 1893-1895.
- Giacomo Devoto, Gian Carlo Oli, *Dizionario della lingua italiana Devoto - Oli 2004-2005*, a cura di Luca Serianni e Maurizio Trifone, Firenze, Le Monnier, 2004.
- Florica Dimitrescu, *Dicționar de cuvinte recente*, București, Editura Logos, 1997.
- Gh. N. Dragomirescu, *Dicționarul figurilor de stil*, București, Editura Științifică, 1995.
- Stelian Dumistrăcel, *Influența limbii literare asupra graiurilor dacoromâne*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978; *Expresii românești. Biografii-motivații*, Iași, Institutul European, 1997.
- R. Escarpit, *Literar și Social*, București, Editura Univers, 1974.
- A. Ferrari, *Dicționar de mitologie greacă și romană*, Iași, Polirom, 2003.
- Vasile Frățilă, *Etimologii. Istoria unor cuvinte*. București, Editura Univers Enciclopedic, 2000.
- Alexandru Graur, *Etimologii românești*, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1963; *Încercare asupra fondului principal lexical al limbii române*, [București], Editura Academiei R.P.R., 1954.
- Grupul μ, *Retorica generală*, București, Editura Univers, 1974.
- G. Guțu, *Dicționar latin-român*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
- B. Petriceicu Hasdeu, *Etymologicum Magnum Romaniae. Dicționarul limbei istorice și poporane a românilor*. Tomul I-III, București, Stabilimentul Grafic Socec și Teclu. Tom. I-II: 1887; tom. III: 1893.
- J. Hrabák, *Introducere în teoria versificației*, Editura Univers, 1983.
- Theodor Hristea, *Probleme de etimologie*. Studii, articole, note, București, Editura Științifică, 1968.
- Iorgu Iordan, *Gramatica limbii române*, București, Editura Cartea Românească, [1937]; *Stilistica limbii române*. București, Institutul de Lingvistică Română, 1944.
- Victor Kernbach, *Dicționar de mitologie generală*, București, Editura Albatros, 1995.
- Margarita Kondoghiorghi – Eugen Dobroiu – Antița Augustopoulou-Jucan. *Dicționar neogrec-român*, București, Demiurg, 1996.
- A. T. Laurian și Massim, I. C., *Dicționarul limbei romane*. După însărcinarea dată de Societatea Academică Română. Elaborată ca proiect. București, Noua tipografie a laboratorilor români. Tomu I (A-II), 1871 [în realitate: 1873]; tomu II (colaboratori Iosef Hodoș și G. Barițiu: I-Z), 1876; tom. III: *Glossariu, care cuprinde vorbele din limba română străine prin originea sau fauna lor, cum și cele de origine înduioasă*, 1871 [în realitate: 1877].
- J. Lintvelt, *Punctul de vedere. Încercare de tipologie narativă*, București, Editura Univers, 1994.
- Emille Littré, *Le dictionnaire de la langue française*, București, Editura Prietenii Cărții, 1994.
- Karl Lokotsch, *Etymologisch Wörterbuch der europäischen (germanischen, romanischen und salvischen) Wörter orientalischen Ursprungs*, Heidelberg, Carl Winter's Universität buchhandlung, 1927.
- Dumitru Loșonți, *Soluții și sugestii etimologie*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.
- Dimitrie Macrea, *Probleme de fonetică*, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1953.
- Florin Marcu, Constant Maneca, *Dicționar de neologisme*, Ediția a III-a, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1978.
- Florin Marcu, *Noul dicționar de neologisme*, București, Editura Academiei, 1997.
- A. Marino, *Bibliografia ideii de literatură*, vol. I-IV, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1993-1998.
- A. Marino, *Dicționar de idei literare*, București, Editura Eminescu, 1973.
- Zamfira Mihail, *Etimologia în perspectiva etnolingvistică*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2000.

- Mihai Patraș, Corina Patraș, *Dicționar economic și financiar-bancar englez-român*, Chișinău, Editura Litera, 2002.
- I. Petraș, *Genuri și specii literare*, București, Editura Demiurg, 1993.
- Heinrich F. Plett, *Știința textului și analiza de text*, Editura Univers, 1983.
- G. A. Polizu, *Vocabular româno-german*, compus și întocmit cu privire la trebuințele vieții practice de..., înăvuiț și cores de G. Bariț, Brașov, 1857.
- Sextil Pușcariu, *Limba română*. Vol. I: *Privire generală*, București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1940; vol. II: *Rostirea*, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1959.
- Dimitrie Radu, *Păsările lumii*, București, Editura Albatros, 1977.
- Al. Rosetti, *Istoria limbii române. De la origini pînă la începutul secolului al XVII-lea*. Ediție definitivă. [București], Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
- Valeriu Rusu, *Dicționar medical*, București, Editura Medicală, 2001.
- Marius Sala, Ioana Vintilă-Rădulescu, *Limbile lumii. Mică enciclopedie*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1981.
- Marius Sala, *Introducere în etimologia limbii române*. București, Editura Univers Enciclopedic, 1999 / Editura Academiei Române, 2005.
- Al. Săndulescu, *Dicționar de termeni literari*, București, Editura Academiei, 1976.
- August Scriban, *Dicționarul limbii românești*. (Etimologii, înțelesuri, exemple, citațiuni, arhaizme, neologizme, provincializme). Edițiunea întâia, Iași, Institutul de Arte Grafice Presa Bună, 1939.
- Luiza Seche, Mircea Seche, *Dicționarul de sinonime al limbii române* (DSR), [București], Editura Academiei, 1982.
- Lazăr Șăineanu, *Dicționar universal al limbii române*. Ediția I, Iași, 1896.
- Mariana Șlapac, *Cetăți medievale din Moldova. Mijlocul secolului al XIV-lea - mijlocul secolului al XVI-lea*, Chișinău, Editura Arc, 2004.
- Mihai Tatu, *Studii de etimologie româno-slavă*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.
- H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, [Band I-III], Bukarest, Staatsdruckerei, I: 1903; II: 1911; III: 1924.
- B. Tomașevski, *Teoria literaturii. Poetica*, București, Editura Univers, 1973.
- N.A. Ursu, *Formarea terminologiei științifice românești*, București, Editura Științifică, 1962.
- N.A. Ursu, Despina Ursu, *Împrumutul lexical în procesul modernizării limbii române literare (1760-1860)*, Iași, Editura Cronica, I-II, 2004-2006.
- Emil Vrabie, *Etimologii românești și străine*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.
- R. Wellek, A. Warren, „*Teoria literaturii*”, Editura pentru Literatură Universală, 1967.
- Heinz F. Wendt, *Die türkischen Elemente im Rumänischen*, Berlin, Akademie-Verlag, 1960.
- Большой толковый словарь русского языка*, Российская Академия Наук, Институт Лингвистических Исследований, Санкт-Петербург, Издательство Норинт, 2000.
- Большой энциклопедический словарь*, Научное издательство Большая Российская энциклопедия, Санкт-Петербург, Издательство Норинт, 2001.
- С. И. Ожегов, *Словарь русского языка*, Издательство Русский язык, Москва, 1975.
- Иосиф Х. Дворецкий, *Древнегреческо-русский словарь*, Том I-II, Москва, Государственное Издательство иностранных и национальных словарей, 1958.
- Иосиф Х. Дворецкий, *Латинско-русский словарь* (6-е изд.), Москва, Русский язык, 2000.
- В. Гудков, С. Иванович, *Сербско-русский и русско-сербский словарь*, Москва, 2001.
- С. Г. Бернштейн, *Болгарско-русски речник = Болгарско-русский словарь*, Москва, 1973.
- Сучасний тлумачний словник української мови*, Sub redacția prof. Dr. V. V. Dubinovski, Kiev, 2006.
- Podreczny Słownik polsko-rosyjski*, Pod redakcją M. F. Rozwadowskiej, Warszawa, 1974.
- Charles Alexandre, *Dictionnaire Grec-Français*, Paris, Hachette et Cie, 13 édition, 1872.
- Anatole Bailly, *Le grand Bailly: Dictionnaire Grec-Français*, Paris, Hachette, 2000.
- Pierre Chantraine, *Dictionnaire étymologique de la langue grecque*, Paris, Klincksieck, 1968-1980.
- Louis Quicherat – Amédée Daveluy, *Dictionnaire Latin-Français* (51 édition; révisée, corrigée et augmentée par Emile Chatelain), Paris, Hachette, 1922.
- Theodore Rosgovas, *Nouveau Dictionnaire Grec-Français*, Athènes, Publications Helléniques, 1989.
- Εμμανουήλ Κριαράς, *Λεξικό της Σύγχρονης Ελληνικής Δημοτικής Γλώσσας*, Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 1995.
- Γεώργιος Δ. Μπαμπινιώτης, *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα, Κέντρο Λεξικολογίας, 1998.
- Γ.Φ. Γαλάνης (εκδ.), *Σύγχρονο Ελληνογαλλικό Λεξικό*, Αθήνα, Εκδοτική Πατάκη, 1992.
- Ιβάν Π. Χόρικωφ – Μιχαήλ Γ. Μάλιος, *Ελληνορωσικό Λεξικό*, Μόσχα, Πολιτισμός και Παραδόσεις, 1993.
- Henry George Liddell – Robert Scott – Henry Stuart Jones, *Greek-English Lexicon*, Oxford, Clarendon, 1996.

SIGLE

- A. POP = Alexandru Pop, *Elemente de chirurgie*, Sibiu, 1943.
- AAR. = Aaron, Vasilie, *Patimile și moartea a Domnului și mîntuitorului nostru Isus Hristos*. În stihuri alcătuite de... Brașov, în Tipografia lui Gheorghie de Șobel, 1805.
- ABC = *** *ABC sau alphavit pentru folosul și procopsala școalelor celor normalești a neamului românesc*. Blaj, 1783.
- AD. = Adam, Ioan, *Rătăcire*. Roman. București, Editura Cartea Românească, [1926].
- ADAM. = Adamescu, Gheorghe, *Crestomație, pentru istoria limbii și literaturii românești*, București, 1897.
- ADER. = Aderca, Felix, *Răzvrătirea lui Prometeu*, București, 1974.
- AETHIOPICA = *A lui Iliodor istorie etiopicească*. Cinci cărți, manuscris din 1772, BAR.
- AGĂR. = Agârbiceanu, Ion, *Opere*. [Vol.] 1 ș.u. [București], Editura pentru Literatură, 1962 ș.u.
- AGRO. = Ionescu-Șișești, G., Staicu, Irimie, *Agrotehnica*. Vol. I-II. Ministerul agriculturii și silviculturii. București, Editura Agrosilvică de Stat, 1958.
- AL LUP. = Al Lupului, Nicolaie, *Posada Gurenilor. Povestiri din alte vremi*. Craiova, Editura Tiparul «Prietenii științei», [f.a.].
- ALECS. = Alecsandri, V., *Opere*. [Vol.] I–III. Text ales și stabilit de G. C. Nicolescu și Georgeta Rădulescu-Dulgheru. Studiu introductiv, note și comentarii de G. C. Nicolescu. București, Editura pentru Literatură, 1966; [vol.] IV–VI. Text ales și stabilit, note și variante de Georgeta Rădulescu-Dulgheru. București, Editura Minerva, 1974–1979; [vol.] VII. Text ales și stabilit, note și comentarii de Georgeta Rădulescu-Dulgheru. Indice și glosar de Gheorghie Chivu. București, Editura Minerva, 1981; [vol.] VIII–X. Ediție îngrijită, traduceri, note și indici de Marta Anineanu. București, Editura Minerva, 1981–1985.
- ALEX. = Alexandrescu, Gr., *Opere*. [Vol. I]. Ediție critică, note, variante și bibliografie de I. Fischer. Studiu introductiv de Silviu Iosifescu. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1957.
- ALEXA. = Alexandru, Tiberiu, *Instrumente muzicale ale poporului român*. București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1956.
- ALEXAN. = *Alexandria. Esopia*. Text revăzut de Mihail Sa-
- doveanu, prefațat de I. C. Chițimia. București, 1966.
- AMF. = Amfilohie Hotiniul, *De obște gheografie pe limba moldovenească*. Scoasă de pe Gheografia lui Bufier... Acum întâi tipărită în zilele preluminatului și preainălțatului domnului nostru Alexandru Ioan Calimah vovod... în sfînta Mitropolie în Iași, 1795.
- AMIR. = Amiras, Alexandru, *Cronica anonimă a Moldovei*, București, 1975.
- ANG. - Ios. = D. Anghel, Șt. O. Iosif, *Caleidoscopul lui A. Mirea*. Publicat de... București, Editura Minerva, volumul I: 1908, volumul II: 1910.
- ANG. = Anghel, D., *Opere complete. Proză*. București, Editura Cartea românească, 1924.
- ANT. = Antonescu, C. S., *Peștii din apele R.P.R.* București, Editura Agrosilvică de Stat, 1957.
- ANTIM = Antim Ivireanul, *Opere*. Ediție critică și studiu introductiv de Gabriel Ștrempel. București, Editura Minerva, 1972.
- ANTIP. = Antipa, Gr., *Regiunea inundabilă a Dunării. Starea ei actuală și mijloacele de a o pune în valoare*. Cu 3 hărți, 106 figuri în text și 23 tabele fototipice. București, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1910.
- APOL. = Apolzan, Lucia, *Portul și industria casnică textilă în Munții Apuseni*. București, Institutul de Științe Sociale al României, 1944.
- ARD. = Ardeleanu, C., *Am ucis pe Dumnezeu*. București, Editura Cartea românească, [1929].
- ARGH. = Argezi, Tudor, *Scrieri*. Vol. I-XXII. București, Editura pentru Literatură, [1962-1969]; vol XXIII ș.u. , București, Editura Minerva [1972 ș.u.].
- ARIST. = Aristia, C., *Plutarh. Paralela sau viețile bărbaților ilustrii*. Tomul I. București, Tip. Colegiului Național, 1857.
- AS.D. = Dimitrie Asachi, *Topografia sau elemente de inginerie aplicate la hotărîrea moșiilor*, Iași, 1854.
- ASACHI = Asachi, Gh., *Opere*. I–II. Ediție critică și prefațat de N. A. Ursu. București, Editura Minerva, 1973.
- ATIL. = Atila, F. R., *Peștii și pescuitul*, București, Editura Librăriei Frățilă, 1916.
- AX. = Axinte Uricariul, *Cronica paralelă a Țării Românești și a Moldovei*. [Vol.] I-II. Ediție și introducere de Gabriel Ștrempel. București, 1993-1994.
- BAB. = Babeș, V., *Opere alese*. Vol. I. [București], Editura

- Academiei Republicii Populare Române, 1954.
- BAC. = Bacalbașa, Anton, *Scrieri alese*. [Vol.] I-II. București, Editura pentru Literatură, 1965.
- BACOV. = Bacovia, G., *Opere*, București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1944.
- BAL. = Cezar Baltag, *Chemarea numelui. L'esprit des peninsules*, Editura Fundației Culturale Române, 1999.
- BAN. = Banuș, Maria, *Poezii*, [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1958.
- BAR. = Baranga, Aurel, *Rețeta fericirii sau Despre ceea ce nu se vorbește*. Piesă în trei acte. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă [1957].
- BARA. = Barasch, Iuliu, *Manualul de botanică silvică*, București, Imprimeria Statului, 1861.
- BARÎȚ. = Barițiu, Gheorghe, *Studii și articole*. Cu o prefață de Dr. Ioan Lupăș. Sibiu, Editura Asociațiunii, 1912.
- BARO. = Baronzi, George, *Opere complete*. Vol. I: *Limba română și tradițiunile ei*, Galați, G. D. Nebunely și fii, 1872.
- BART = Bart, Jean (Eug. Botez), *Europolis*. Roman. Cu o prefață de G. Călinescu. Ediția III-a. București, Editura Cugetarea, [1939].
- BASS. = Bassarabescu, I. A., *Schițe și nuvele*, [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1953].
- BĂLC. = Bălcescu, N., *Opere*. Ediție critică de G. Zane și Elena G. Zane. [Vol.] I-II: *Scrieri istorice, politice și economice 1844-1847, 1848-1852*. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1974-1982; [vol.] III: *Românii supt Mihai Voevod Viteazul*. Volum îngrijit de Daniela Poenaru. București, Editura Academiei, 1986; [vol.] IV: *Corespondență. Scrisori, memorii, adrese, documente, note și materiale*. București, Editura Academiei, 1990.
- BĂN. = Bănulescu, Ștefan, *Iarna bărbaților*. Nuvele. Ediția a II-a. [București], Editura pentru Literatură, 1966.
- BĂNUȚ = Bănuț, A. P., *Tempi passati. Umor și satiră din Ardealul de ieri*, București, Editura Bucovina, 1931.
- BĂR. = Bărac, I., *Toată viața, istețiile și faptele minunatului Til Buhoghindă, cele de ris și minunate la cetire, spre trecere de vreme, în zilele sau ceasurile omului cele de odihnă*, după limba nemțească tâlmăcită și acum a doua oară tipărită. Brașov, 1846.
- BB. = *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia. 1688*. Pars I: *Genesis*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 1988.ș. u.
- BEL. = Belea, Octavian, *Primul ajutor și îngrijirea sănătății*. Pentru activul Crucii Roșii, București, 1959.
- BELD. = Florian, *Numa Pompilii, al doilea crai al Rîmului*. Tomul al doilea... Tâlmăcită de pe franțuziie de Alexandru Beldiman, paharnic, la leat 1795; *Eterie sau jalnicile scene prilejite în Moldavia din rezvrătirile grecilor...*, Iași, 1861.
- BELDI. = Beldiceanu, N., *Poezii*. Studiu introductiv de I. Vitner. [București], Editura pentru Literatură și Artă, [1950].
- BEN. = Beniuc, Mihai, *Versuri alese*. [Vol.] I-II. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1955.
- BIANU = Vasile Bianu, *Doctorul de casă sau Dicționarul sănătății*, Buzău, 1910.
- BIBL. = *Biblia sau Sfînta Scriptură*. Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoc
- tist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfîntului Sinod. București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1982.
- BIBLIA = *Biblia adică dumnezeiască scriptură a Vechiului și a Noului Testament*. Tradusă după textele originale ebraice și grecești de preoții profesori Vasile Radu și Gala Galaction. București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1938.
- BIBLIA 1688 = = *Biblia, adecă dumnezeiasca scriptură ale cei vechi și ale cei noao leage toate*, care s-au tâlmăcit duple limba elinească, spre înțelegerea limbii rumânești cu porunca prea bunului creștin și luminatului domn Ioan Șarban Cantacozino Basarab Voievod, și cu îndemînarea dumnealui Costadin Brîncoveanu marele logofăt... Tipăritu-s-au... în scaunul mitropoliei Bucureștilor... la anul 1688.
- BLA. = Blaga, Lucian, *Opere*. [Vol.] I ș.u. Ediție critică de George Gană. București, Editura Minerva, 1982 ș.u.
- BLAND. = Blandiana, Ana, *Stea de pradă*, București, Editura Cartea Românească, 1985; *Poezii*, București, Editura Minerva, 1989.
- BOG. = N.A. Bogdan, *Din trecutul comerțului moldovenesc și mai ales al celui ieșan*, Iași, [1925].
- BOGD. = Damian P. Bogdan, *Glosarul cuvintelor românești din documentele slavo-române*. București, 1946.
- BOGZA = Bogza, Geo, *Cartea Oltului*, București, [Editura Fundațiilor], 1945.
- BOJ. = Bojincă, Damaschin T., *Anticile romanilor — Antiquitates Romanorum*. Acum întia oară românește scrise. Vol. I-II. Buda, Tipariul Universității din Pesta. I: 1832, II: 1833.
- BOL. = Bolintineanu, Dimitrie, *Opere*. Cu un studiu introductiv de Al. I. Ștefănescu. [București], Editura de Stat pentru Literatură Științifică și Didactică, 1951.
- BOLL. = Bolliac, Cezar, *Opere alese*, [București], Editura de Stat, 1950.
- BORD. = T. Bordeianu, *Curs de pomologie*. Partea III-a. [București], Editura Institutului Agronomic «N. Bălcescu», 1957.
- BOT. S. = Ion G. Botez, *Stringerea și păstrarea produselor agricole*, [București], Casa Școalelor [f.a.].
- BOTA = Ioan Bota, *Culegere din cele mai frumoase povești*. Ediția II. Brasso, Editura Librăriei Ciurcu, 1910.
- BOTT. = Emil Botta, *Scrieri*. [Vol.] I-III. Ediție îngrijită de Ioana Diaconescu. Prefață de Al. Piru. București, Editura Minerva, 1980-1987.
- BRAD = Brad, Ion, *Mă uit în ochii copiilor*, București, Editura pentru Literatură, 1962.
- BRĂ. = Gh. Brăescu, *Opere alese*. Text ales și stabilit, studiu introductiv, note și bibliografie de Niculaie Gheran. Vol. I-II. București, Editura pentru Literatură, 1962.
- BRĂT. = Brătescu-Voinești, I. Al., *Proza. Întuneric și lumină. În lumea dreptății*, [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1957.
- BREB. = Nicolae Breban, *Îngerul de ghips*, București, 1973.
- BREZ. = Ion Brezoianu, *Rudiment agricol universal prin întrebări și răspunsuri sau Agricultura învățată prin principii săi, aplicabili la a sa practică în toate țările și climatele*. De D. marchisul de Travanet și tradus în românește de... [București], tipărit în Tipografia lui Iosif Copainig, 1850.

- BRUM. = Emil Brumaru, *Poeme alese. 1959-1998*, Braşov, 2003.
- BUD. = I. Budai-Deleanu, *Opere*. Ediție critică de Florea Fugariu. Studiu introductiv de Al. Piru. Bucureşti, Editura Minerva, [vol.] I-II, 1974-1975.
- BUJ. = Paul Bujor, *Scrieri alese*, [Bucureşti], Editura pentru Literatură și Artă a Societății Scriitorilor din R.P.R., [1951].
- C. BUZEA = Constanța Buzea, *Pietre sălbatice*, Bucureşti, 1988.
- Buz. = Augustin Buzura, *Orgolii*. Roman. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1977.
- BUZN. = D. N. Darvar, *Culegere de înțelepciune*. Scrisă în limba grecească de..., iar acum tălmăcită în cea românească de Iancu Nicolae [Buznea] Moldovean. Bucureşti, 1827.
- C. NEGR. = Negruzzi, C., *Opere*. Ediție critică cu studiu introductiv, comentarii și variante de Liviu Leonte. Bucureşti, Editura Minerva, [vol.] I-III, 1974-1986.
- C. ROM. = *Carte românească de învățătură de la Pravilele împărătești și de la alte giudețe. Cu zisa și toată cheltuiala a lui Vasile Voievodul... din multe scripturi tălmăcită din limba ilenească în limba românească*, Botoșani, 1875.
- CA. = I. Aurel Candrea, *Folklorul medical român comparat*, [Bucureşti], Casa Școalelor, 1944.
- CA. PETR. = Petrescu, Camil, *Teatru*. Vol. I-III. Bucureşti, Fundația pentru Literatură și Artă, vol. I-II: 1946; vol. III: 1947; *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, Bucureşti, Fundația pentru Literatură și Artă, 1946; *Ideea. Ciclul morței*, [Bucureşti], Cultura națională, [1923]; *Patul lui Procust*, Editura Gramar, 2004,
- CAL. = *Calendar pentru poporal românesc* (devenit apoi *Calendar pentru români*), Iași, 1847-1862. [Editat anual, de Gh. Asachi].
- CAM. = Eusebiu, Camilar, *Negura*. Roman. [Bucureşti], Editura de Stat, volumul I: 1949, volumul II: 1950.
- CAN. = C. Canella, *Vocabular de câteva vorbe sinonime*, Bucureşti, 1867.
- CANT. = Dimitrie Cantemir, *Opere complete*. [Vol.] IV: *Istoria ieroglifică*. Text stabilit și glosar de Stela Toma. Prefață de Virgil Cândea. Studiu introductiv, comentarii, note, bibliografie și indici de Nicolae Stoicescu. Bucureşti, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1973.
- CANTAC. = Constantin Cantacuzino, *Fragment dintr-o cronică pre scurt a românilor*, în *Istoria Moldo-României*, I, Bucureşti, 1858.
- CAR. = I. L. Caragiale, *Opere*. Vol. I-VII. Ediție îngrijită de Paul Zarifopol (vol. I-III) și Șerban Cioculescu (vol. IV-VII), Bucureşti, Editura „Cultura națională” și Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, 1930-1942.
- CARAG. = Caragea, L., *Legiuire a prea înălțatului și prea pravoslavnicului domn și oblăduitori a toată Ugrovlahiia Io Ioan Gheorghe Caragea...*, Bucureşti, 1818.
- CASS. = Cassian, Nina, *Des facerea lumii*, Bucureşti, 1997.
- CAZ. = Otilia Cazimir, *Poezii*, Bucureşti, Editura Fundațiilor, 1939.
- CAZAB. = Al. Cazaban, *Din vremea aceea...* Schițe și nuvele. [Bucureşti], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1951].
- CĂL. = George Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*. Fundația regală pentru Literatură și Artă, Bucureşti, 1941; *Opere*, vol. I-XVII, Bucureşti, Editura pentru Literatură- Editura Minerva, 1965-1983.[Bucureşti], Editura pentru Literatură, 1965 ș.u.
- CĂLUG. = Ion Călugăru, *Caii lui Cibicioc*, Bucureşti, 1923.
- CĂP. = Stanciu Căpățineanu, *Mitologie pe limba românească*, [Sibiu], 1830.
- CĂRT. = Mircea Cărtărescu, *Levantul*, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1990; *Nostalgiea*, ediție integrală a cărții *Visul*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1993; *Travesti*, Editura Humanitas, 1994; *Orbitor. Aripa stîngă*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1996.
- CE. PETR. = Petrescu, Cezar, *Aurul negru*. Roman. [Bucureşti], Editura de Stat, 1949; *Calea Victoriei*. Roman. Bucureşti. Editura națională S. Ciornei, [1931]; *Întunecare*. Roman. Partea I-II. Craiova, Editura Scrisul românesc, 1928.
- CER. = Titus Cerne, *Dicționar de muzică. Voci și instrumente*. Vol. I: A-D; vol. II: E-L. Iași, Editura Viața Românească, [1934].
- CERNA = P. Cerna, *Poezii*, Bucureşti, Editura Minerva, 1910.
- CH. = Ilarie Chendi, *Scrieri*, vol. I-III, Bucureşti, Editura Minerva, 1988-1990.
- CHIR. = Chiriță, Const. D., *Pedologie generală*, Bucureşti, Editura Agrosilvică de Stat, 1955.
- CHIRIȚ. = M. I. Chirițescu, *Grănicerul*, Bucureşti, Editura Minerva, 1912.
- CIAUȘ. = G. F. Ciaușanu, *Răsuri scuturate*. Schițe și amintiri. Craiova, Tipografia Speranța, [f.a.].
- CIOC. = Șerban Cioculescu, *Argeziana*, Bucureşti, 1985.
- CIOCÎRL. = Ion Ciocîrlan, *Pe plai*. Schițe de la țară. Bucureşti. Institutul de Arte Grafice M. Eminescu, [f.a.].
- CIOR. = Emil Cioran, *Revelațiile durerii. Eseuri*. Ediție îngrijită de Mariana Vartic și Aurel Sasu. Prefață de Dan C. Mihăilescu. Cluj, Editura Echinoc, 1990.
- CIȘ. = Alexandru Cișman, *Fizica generală*. [Vol.] I-II. Bucureşti, Editura Tehnică, 1956-1957.
- CÎRL. = Vasile Cîrlova, *Poezii*, Bucureşti, Editura Minerva, 1906.
- CLIM. = Constantin Climescu, *Aritmetica rațională*. Curs de științele matematice pentru școlile secundare. Ediția II, corectată. Iași, H. Goldner, 1896.
- COCEA = N. D. Cocea, *Scrieri*. [Vol.] I-II. Bucureşti, [vol.] I: Editura pentru Literatură, 1969; [vol.] II: Editura Minerva, 1970.
- COD. ST. = *Codex Sturdzanus*. Studiu filologic, studiu lingvistic, ediție de text și indice de cuvinte de Gheorghe Chivu. Bucureşti, Editura Academiei Române, 1993.
- COD. TOD. = Nicolae Drăganu, *Două manuscrise vechi. Codicele Todorescu și Codicele Marțian*. Studiu și transcriere de... Edițiunea Academiei Române. Bucureşti, Librăriile Socec et Comp. și C. Sfetea; Leipzig, Otto Harrassowitz; Wiena, Gerold et Comp., 1914.
- COD. VOR. = *Codicele voronețean*. Ediție critică, studiu filologic și studiu lingvistic de Mariana Costinescu. Bucureşti, Editura Minerva, 1981.
- CODRU-D. = Codru-Drăgușanu, I., *Călătoriile unui român ardelean în țară și în străinătate* (1835-44). («Peregrinul transilvan»). Ediție prefăcută în stilul literar de astăzi de Constantin Onciu, cu o prefață de N. Iorga. Vălenii de

- Munte, Editura Neamul Românesc, 1910.
- CON. = Costachi Conaki, *Opere*, Chișinău, 1978. Editura?
- CONS. = Paul Constant, *Rîia*. Roman. Craiova, Editura Ramuri, 1936.
- CONST. = Constantinescu, Pompiliu, *Scrieri*. [Vol.] I-III. [București], Editura pentru Literatură, [vol.] I-II: 1967; [vol.] III: 1969.
- CONTA = Vasile Conta, *Opere complete*. Volumul I. În românește de Ana Conta-Kernbach și dr. P. Zosin. București, Editura Cultura Națională, 1923.
- COR. = Diaconul Coresi, *Carte cu învățatură (1581)*, publicată de Sextil Pușcariu și Alexie Procopovici. Vol. I. Textul. București, Atelierele grafice Socec et Comp., 1914; *Lucrul Apostolesc. Apostolul*. Tipărit de... în Brașov la anul 1563. București, Cultura națională, 1930; *Liturghierul lui Coresi*. Text stabilit, studiu introductiv și indice de Al. Mareș; *Psaltirea*, publicată românește la 1577 de... Reprodusă cu un studiu bibliografic și un glosar comparativ de B. Petriceicu-Hasdeu. Edițiunea Academiei Române. Tomul I: Textul. București, Tipografia Academiei Române, 1881; *Tetraevanghelul tipărit de...* Brașov, 1560–1561, comparat cu *Evangheliarul lui Radu de la Mănirești*, 1574. Ediție alcătuită de Florica Dimitrescu. București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1963.
- CORB. = Dumitru Corbea, *Anii tineri*, [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1951].
- COSTIN = Costin, Miron, *Opere*. Ediție critică cu un studiu introductiv, note, comentarii, variante, indice și glosar de P. P. Panaitescu. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1958.
- COSTINESCU = Ion Costinescu, *Vocabular româno-francesu*, București, 1870.
- COȘB. = George Coșbuc, *Opere alese*, [vol.] I–VI. Ediție îngrijită și prefață de Gavril Scridon. București, Editura Minerva, 1966–1982; [vol.] VII–VIII. Ediție critică de Gh. Chivu, prefață și comentarii de Alexandru Duțu. București, Editura Minerva, 1985–1988.
- COT. = Ion Coteanu, *Stilistica funcțională a limbii române*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1973; *Structura și evoluția limbii române. (De la origini pînă la 1860)*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1981.
- CR. = Ion Creangă, *Opere I–II*. Ediție îngrijită, note și variante, glosar și bibliografie de Iorgu Iordan și Elisabeta Brâncuș. Studiu introductiv de Iorgu Iordan. București, Editura Minerva, 1970.
- CRĂI. = Gheorghe Crăiniceanu, *Igiena țaranului român*. Locuința, încălțăminte și îmbrăcăminte. Alimentația în diferite regiuni ale țării și în diferite timpuri ale anului. București, Carol Göbl, 1895.
- CRIS. = Ion Cristoiu, *Veselia generală*, Editura Tinerama, 1992.
- CRIT. = *** *Critil și Andronius*. Acum întii tipărită... de pre limba grecească prelimba noastră moldovenească... Iași, în Sfînta Mitropolie, 1794.
- CROHM. = Ovid S. Crohmălniceanu, *Literatura Romîna între cele două războaie mondiale*, București, Editura Universală, 2003.
- Cron. = cronici și cronicari: *Cronicari munteni*. Ediție îngrijită de Mihail Gregorian. Studiu introductiv de Eugen Stănescu. I: Stolnicul Constantin Cantacuzino. Anonimul Cantacuzinesc. Radu Popescu. II: Radu Greceanu. Anonimul Brîncovenesc. București, Editura pentru Literatură, 1961; M. Kogălniceanu, *Letopisișile Țării Moldovii*, publicate pentru întiași dată de... Tom. I-III. Iași, [La Cantora Foaiei satești și Institutul Albinei românești]. Tom. I: 1852; tom. II: 1845; tom. III: 1846.
- CS. = Costinescu, Ion, *Vocabular româno-francesu*, București, 1870.
- CTP = Popescu, Tudor Cristian, *Libertatea urii*, Editura Polirom, 2004.
- CUL. = Culianu, N., *Curs elementar de algebră*. Edițiunea a IV-a. Iași, 1890.
- D. BOT. = Demostene Botez, *Prin ani*. Versuri. [București], Editura pentru Literatură și Artă, 1958.
- D. GOL. = Golescu, Dinicu, *Însemnare a călătoriei mele*, București, 1910; *Scrieri*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, comentarii, bibliografic, glosar și indice de Mircea Angheliescu. București, Editura Minerva, 1990.
- D. GREC. = D. Grecescu, *Conspectul florei României. Plantele vasculare indigene și cele naturalizate ce se găsesc pe teritoriul României, considerate sub punctul de vedere sistematic și geografic*, București, Tipografia Dreptatea, 1898.
- D. ZAMF. = Zamfirescu, Duiliu, *Opere*. [Vol.] I-V. Ediție îngrijită, prefață, cronologie, note, glosar, indici și bibliografie de Mihai Gafița; [vol.] VI. Ediție de Ion Adam și Georgeta Adam; [vol.] VII-VIII. Ediție îngrijită de Al. Săndulescu. București, Editura Minerva, 1970-1985.
- DAIC. = Daicoviciu, Hadrian, *Dacii*, București, Editura Științifică, 1965.
- DAMÉ = Frédéric Damé, *Nouveau dictionnaire roumain-français*, vol. I-IV, Bucarest, 1893-1895.
- DAN = Dan, Pavel, *Urcan bătrînul*. Nuvele. București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1938.
- DANI. = Danielopolu, D., *Probleme de farmacodinamie nespecifică*. Vol. I. Bazele «farmacodinamiei nespecifice» și «terapeuticii nespecifice». Vol. II. Medicamentele considerate ca avînd acțiune digitalică, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1954.
- DAV. = Davila, Alexandru, *Vlaicu Vodă*, București, Editura Gramar, 1997.
- DAVID. = Davidoglu, Mihail, *Minerii*. Dramă în 3 acte. [București], Editura de Stat, 1949.
- DELAVR. = Delavrancea, Barbu, *Opere*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și variante, glosar și bibliografie de Emilia Șt. Milicescu. [Vol.] I-V. București, Editura pentru Literatură; [Vol.] VI-X. București, Editura Minerva.
- DEM. = Demetrius, Lucia, *Album de familie*. Nuvele. București, Editura Fundațiilor, [1945]; *Vadul nou*. (În *Teatru*, vol. II. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1951]).
- DEMETR. = Demetrescu, Traian, *Opere alese*. Ediție îngrijită și comentată de Geo Șerban. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1951].
- DENS. = Ovid Densusianu, *Opere*. [Vol.] I ș.u. Ediție îngrijită de B. Cazacu, V. Rusu și I. Șerb cu o prefață de B. Cazacu. București, Editura pentru Literatură, 1968 ș.u.
- DEȘ. = Deșliu, Dan, *Ceva mai greu*. Versuri. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1958.

- DIAC. = Diaconu, Ion, *Păstoritul în Vrancea*. București, 1930. (Extras din «Grai și suflet», revista Institutului de Filologie și Folclor).
- DIAC. = Diaconu, Ion, *Ținutul Vrancei. Etnografie. Folclor. Dialectologie*. [Vol.] I-II. [București], Editura pentru Literatură, 1969; [vol.] III-IV: *Miorița*. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Paula Diaconu Bălan. București, Editura Minerva, 1989.
- DIN. = Mircea Dinescu, *Pamflete vesele și triste*, Editura Seara, 1996.
- DION. = Dionisie Eclesiarcul, *Chronograful Tierei Rumânești, de la 1764 până la 1815, scris de... la anul 1814*. [În Tes. II, 159 ș.u.].
- DOC. = documente din: Ioan Bianu, *Documente românești reproduse după originale sau după fotografii*. Partea I. Epoca dinaintea de Matei Basarab (1632) și Vasile Lupu (1634). Tomul I, fasc. 1-2 (1576-1632). București, Inst. de arte grafice Carol Göbl, 1907; Bogdan, Ioan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*. Publicate de... Volumul I: *Hrisoave și cărți domnești 1457-1492*. Volumul II: *Hrisoave și cărți domnești 1493-1503*, București, Socec și Co., 1913; Bogdan, N. A., *Din trecutul comerțului moldovenesc și mai ales al celui ieșan. Productele solului, porturi, târguri și iarmaroace...* documente, memorii și note culese și comentate de... Tipărite din inițiativa și cu o prefață a d-lui N. V. Ștefăniu... cu 89 ilustrații. Iași, Institutul modern de arte grafice N. V. Ștefăniu & D. Staierman, [1925]; *** *Calendarul ce slujește pre 100 de ani, începând de la anul 1814 până la anul 1914*. Acum întâi românește alcătuit... La Buda, în Crăiasca Tipografie a Universității Ungariei, [1814]; Codrescu, Theodor, *Uricariul cuprinzetorii de hrisoave, anaforale și alte acte din suta a XV-XIX, atingătoare de Moldova*. Sub redacțiunea d-sale... Vol. I-XXV. Iași, 1852-1895; *** *Documente și însemnări românești din secolul al XVI-lea*. Text stabilit și indice de Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu, Magdalena Ioniță, Alexandru Mareș și Alexandra Roman-Moraru. Introducere de Alexandru Mareș. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1979; M. Gaster, *Chrestomație română*. Texte tipărite și manuscrise (sec. XVI-XIX), dialectale și populare, cu o introducere, gramatică și un glosar româno-francez de... Vol. I: *Introducere, gramatică, texte (1550-1710)*. Vol. II: *Texte (1710-1830)*. *Dialectologie, literatură populară, glosar*, Leipzig-București, F. A. Brockhaus-Socec & Co. 1891; Ghibănescu, Gh., *Ispisoace și zapise*. (Documente slavo-române). Vol. I-VI. Iași, Tipografia Dacia, 1906-1923; Huși, 1924-1933; Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade*. Publicate de... Vol. I-XXXV. Documente slavo-române. Iași, 1906-1933; Hurmuzaki, Eudoxiu de, *Documente, privitoare la istoria românilor*. Vol. XI (1517-1612), cuprinzând documente adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga, sub auspiciile Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice și ale Academiei Române. București, 1900; Iorga, N., *Cîteva documente de cea mai veche limbă românească*. (Sec. al XV-lea și al XVI-lea), București, Carol Göbl, 1906. (Extras din Analele Academiei Române. Seria II. Tom. XXVIII. Memoriile Secțiunii istorice No. 2); *Documente românești din arhivele Bistriței*. (Scrisori domnești și scrisori private). Partea I-II. București, Socec & Comp., 1899-1900; *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. Vol. I-XXXI. București, Editura Minerva, 1901-1916; Ștefanelli, T. V., *Documente din vechiul ocol al Cîmpulungului Moldovenesc*. Culese, adnotate și publicate de... Cu mai multe iscălituri facsimilate în text și 19 reproduceri facsimilate de documente originale. Edițiunea Academiei Române. București, Socec, 1915.
- CUV. BĂTR. = B. Petriceicu Hasdeu, *Cuvente den bătrîni*. Tomul I. *Limba română vorbită între 1550-1600*. Studiu paleografico-linguistic de B. Petriceicu Hasdeu...; Tomul II. *Cărțile poporane ale românilor în secolul XVI...*; Tomul III. *Istoria limbei române*. Partea I. *Principie de lingvistică*, 1881.
- DON. = Donici, Al., *Fabule*. Cu o prefață de Emil Boldan. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1952].
- DOS. = Dosoftei, *Opere*. [Vol.] I: *Versuri*. Ediție critică de N. A. Ursu. Studiu introductiv de Al. Andriescu. București, Editura Minerva, 1978; *Psaltirea în versuri*, publicată de pe manuscrisul original și de pe edițiunea de la 1673 de prof. I. Bianu. București, 1887, Edițiunea Academiei Române.
- DRAG. = Dragomir, Nicolaie, *Din trecutul oierilor mărghineni din Săliște și comunele din jur*. Cluj, Editura Ardealul, 1926.
- DRĂ. = Drăghiceanu, Mathei, *Elemente de cosmographia prelucrate în usul școalelor secundare*. Text + charta. București, H. C. Wartha, 1866.
- DRĂGHICI = Drăghici, Vasile, *Robinson Cruzoe, sau Întîmplările celeminunate a unui tînăr*, compus de Kampe și tradus pe românie de... Parte I (pp. 1-136)-II (pp. 137-338), Iași, Tipografia Albinei, 1835.
- DUL. = Dulfu, Petre, *Isprăvile lui Păcală*, București, 1894; *Legenda țiganilor*, București, 1896.
- DUM. = Dumitrache, *Istoria evenimentelor din Orient cu referință la principatele Moldova și Valahia din anii 1769-1774*, scrisă de... și editată, după copia lui Necolai Piteșteanu din anii 1782, de V. A. Urechia. București, Tipografia Academiei Române, 1889.
- DUMI. = Dumitrașcu, N. I., *Strigoii. Din credințele, datinile și povestirile poporului român*, București, Cultura Națională, 1929.
- DUMITR. = Dumitriu, Anton, *Eseuri. Știință și cunoaștere. Alétheia. Cartea întîlnirilor admirabile*, București, Editura Eminescu, 1986.
- DUMITRIU = Dumitriu Petru, *Bijuterii de familie*, București, Editura pentru Literatură și Artă, 1949; *Nuvele*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1951.
- DUN. = Dunăreanu, N., *Nuvele și schițe*, [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1952].
- E. BAR. = Barbu, Eugen, *Princepele*. Roman. București, Editura Tineretului, 1969.
- E. LOV. = Eugen Lovinescu, *Scrieri*. I ș.u. Ediție de Eugen Simion. [București], Editura pentru Literatură (apoi Editura Minerva.), 1969 ș.u.
- ECON. = *Povățuire către Economia de cîmp*, Buda, 1806.
- EFT. = Eftimiu, Victor, *O nuntă aristocratică*. Nuvele. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1952]; *Înșir-te mărgărite!... Strămoșii. Rapsozii*, București, Editura Librăriei Socec, 1922.
- ELI. = Eliade, Mircea, *Opere I. Romane*. Ediție îngrijită și variante de Mihai Dascal și Mircea Handoca. Studiu in-

- troductiv de Ion Bălu. București, Editura Minerva, 1994.
- EMIN. = Eminescu, M., *Opere*. Vol. I-VIII. Ediție coordonată de Mihai Cimpoi. Editura GUNIVAS, Chișinău, 2001.
- ENC. AGR. = *** *Marea enciclopedie agricolă*. vol. I-V. București, Editura P.A.S. Vol. I: 1937; vol. II: 1938; vol. III: 1940; vol. IV: 1942; vol. V: 1943.
- ENC. ROM. = *** *Enciclopedia română*. Publicată din însărcinarea și sub auspiciile Asociației pentru literatura română și cultura poporului român, de Dr. C. Diaconovici. Sibiu, W. Kraft. Tomul I: A- Copenhaga, 1898; tomul II: Copepode-Keman, 1900; tomul III: Kemet-Zymotic, 1904.
- ENC. TEHN. = Constantinescu, Nic. P., *Enciclopedia invențiilor tehnice*. Vol. I-III. București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1939 (I), 1942, (II), 1946 (III)
- EPI. = Episcopescul, Ștefan Vasilie, *Practica doctorului de casă, cunoștința apărării și-a tămăduirii boalelor bărbătești, femeiești și copilărești*. C-o prescurtare de chirurgie, de materia medică și veterinerie, pentru doctor și norod. București, Tipografia Colegiului sf. Sava, 1846.
- FĂTU = Fătu, A., *Descrierea și întrebuintarea apei simple și a apelor minerale din Moldova*. Compusă de ... Iași, Tipografia româno-franceză, 1851.
- FIL. = Filimon, Nicoalea M., *Opere*. [Vol. I-II]. Ediție, glosar și bibliografie de George Baiculescu. Cu o introducere de George Ivașcu. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1957].
- FILIP. = Leon Filipescu, *Dascalul agronomiei...*, Iași, Institutul Albinei, 1844.
- FR. = Teofil Frîncu și George Candrea, *Români din Munții Apusei (Moșii)*. Scriere etnografică cu 10 ilustrațiuni în fotografie. București, Tipografia Modernă, 1888.
- FRU. = Frunză, Eugen, *Zile slăvite*. Versuri. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1951].
- FURN. = Furnică, D., Z., *Din istoria comerțului la români, mai ales băcănăia*. Publicațiune de documente inedite 1593-1855. București, Editura Socec, 1908.
- FURT. = Furtună, Dumitru, *Cuvinte scumpe*. Taclale, povestiri și legende românești. Cu un glosar la sfârșit. Culese de... București, Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, 1914.
- G. BAR. = Barbu, G., *Arta vindecării în Bucureștii de odinioară*, București, Editura Științifică, 1967.
- G. M. ZAMF. = Zamfirescu, George Mihail, *Maidanul cu dragoste*. Roman. Vol. I-II. București, Editura Națională Ciornei, [f.a.].
- GA. = C. Gane, *Trecute vieți de doamne și domnițe*. Vol. I-II. Iași, Editura Junimea, 1971.
- GAL. = Galaction, Gala, *Opere alese*. I. *Doctorul Taifun. Roxana. Papucii lui Mahmud. Nuvele și povestiri*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, vol. I: 1956; vol. II: 1958.
- GALAN = Galan, V. Em., *Bărăgan*, [București], vol. I, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1954]; vol. II, Editura Tineretului, 1959.
- GÁLDI = Gáldi, Ladislav, *Les mots d'origine néogrecque en roumain à l'époque des Phanariotes*, Budapest, 1939.
- GAN. = Gane, Nicolae, *Scrieri*. Ediție îngrijită, note și bibliografie de Ilie Dan. Prefață de Șt. Cazimir. București, Editura Minerva, 1979.
- GAVR. = Chir Gavriil Protul, *adecă mai marele Sfetagorei, Viața și traiul sfinției sale părintelui nostru Nifon, patriarhul Țarigradului...* Scrisă de... București, Tipografia Cărților Bisericești, 1888.
- GCR = Gaster, M., *Chrestomație română*. Texte tipărite și manuscrise (sec. XVI-XIX), dialectale și populare, cu o introducere, gramatică și un glosar româno-francez de... Vol. I: *Introducere, gramatică, texte (1550-1710)*. Vol. II: *Texte (1710-1830). Dialectologie, literatură populară, glosar*. Leipzig-București, F. A. Brockhaus-Socec & Co. 1891.
- GEN. = Genilie, I., *Geografie istorică, astronomică, naturală și civilă a continentelor în general și a României în parte*, București, Tipografia lui Eliad, 1835.
- GEOL. = *Geologia*. Manual pentru clasa a XI-a de Ion Băncilă. București, Editura de Stat Didactică și Pedagogică, 1962.
- GHEORG. = Dan Simonescu, *Literatura românească de ceremonial. Condica, lui Gheorgachi, 1762*. Studiu și text de... București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1939. [Secția istorică III. Studii].
- Gheorghe Grigurcu, *Critici români de azi*, București, Editura Cartea Românească, 1981.
- GHER. = Gherea, I. (C. Dobrogeanu), *Studii critice*. Volumul I, edițiunea 2-a, București, Editura Librăriei Socec & Comp., 1890; volumul II, edițiunea II. București, Editura Viața românească, 1923; volumul III, edițiunea 3-a. București, Editura Viața românească, [f.a.].
- GHEȚ. = Gheție, Ion, *Biruitoarii*. [Vol.] I-II. București-Chișinău, Editura Litera Internațional, 2002.
- GHICA = Ghica, Ion, *Amintiri din pribegia după 1848*. Nouă scrisori către V. Alecsandri. București, Editura Librăriei Socec & Comp., 1889.
- GIUR. = Constantin C. Giurescu, *Istoricul podgoriei Odobeștilor din cele mai vechi timpuri pînă la 1918*, [București], Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1969.
- GÎRL. = Gîrleanu, Emil, *Din lumea celor cari nu cuvîntă*. Ediția IV. București, Editura Librăriei Universala Alcalay & Co., 1927; *Nucul lui Odobac*. Nuvele și schițe. București, Editura Minerva, 1910.
- GOGA = Goga, Octavian, *Poezii*. Text ales și stabilit, prefață, note, bibliografie de I. D. Bălan. București, Editura pentru Literatură, 1963.
- GOLO. = Gologan, N. G., *Cercetări privitoare la trecutul comerțului românesc din Brașov*, București, 1928.
- GORJ. = Gorjan, I. Gherasim, *Halima sau povestiri mitologicești arabești, pline de băgări de seamă, și de întîmplări foarte frumoase și de mirare...* [Vol.] I-IV. [București], tom. I și II: 1835; tom. III: 1837; tom. IV: 1838.
- GOROV. = Gorovei, Artur, *Credinți și superstiții ale poporului român*, București, Librăriile Socec & Comp., Pavel Suru, C. Sfetea, 1915; *Descîntecele românilor*. Studiu de folklor. București, Imprimeria Națională, 1931.
- GORUN = Gorun, Ion, *Goethe, Faust*. Tragedie. București, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1906.
- GREC. = Polyzois Contos, *Învățăture de multe științe, folosite copiii creștinești cei ce vor vrea să învețe și să știe dumnezeiasca scriptură*. Așăzate de dascălul..., iar acum tălmăcite după cea grecească pre limba românească... [de] Nicodim Greceanul. Sibiu, Tipografia lui Ioann Bart, 1811.

- GRECU = Vasile Grecu, *Cărți de pictură bisericească bizantină*, Cernăuți, Tiparul Glasul Bucovinei, 1936.
- GRIG. = Grigoriu-Rigo, Gr., *Medicina poporului*. Memoriul I: *Boalele oamenilor*. Memoriul al II-lea: *Boalele vitelor*, București, Göbl, 1907. (Extras din Analele Academiei Române. Seria II. Tom. XXX. Memoriile Secțiunii literare).
- GUS. = Dimitrie Gusti, *Pagini alese*, București, Editura Științifică, 1965.
- H. LOV. = Horia Lovinescu, *Teatru*, [București], Editura pentru Literatură, 1963.
- HAM. = Const. Hamangiu, *Codul civil român*. Conform textului oficial. Precedat de *Constituțiune* și un index alfabetic. București, Carol Müller, 1897.
- HASD. = B. P. Hasdeu, *Istoria critică a românilor*. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Grigore Brâncuș. București, Editura Teora, 1999.
- HEL. = I. Heliade-Rădulescu, *Opere*. Tomul I-II. Ediție critică, cu introducere, note și variante de D. Popovici. București, Fundația pentru Literatură și Artă. I: 1939; II: 1943.
- HER. = Herodot, *Istoriei*. Ediție îngrijită de Liviu Onu și Lucia Șapcaliu. Prefață, studiu filologic, note, glosar de Liviu Onu. Indice de Lucia Șapcaliu. București, Editura Minerva, 1984.
- HOG. = C. Hogaș, *Pe drumuri de munte*. București, Fundația pentru Literatură și Artă. Vol. I: *Amintiri dintr-o călătorie în Munții Neamțului*, 1944. Vol. II: *Răzlețe și diverse*, 1947.
- HOL. = Anton Holban, *Opere*. [Vol.] 1-3. Studiu introductiv, ediție îngrijită, note și bibliografie de Elena Beram. București, Editura Minerva, 1972-1975.
- HOREA = Ion Horea, *Poezii*, București, Editura pentru Literatură și Artă, 1956.
- I. BAR. = Barbu, Ion, *Joc secund*, [București], Editura pentru Literatură, 1966.
- I. BAR. = Barbu, Ion, *Ocean*, [București], Editura pentru Literatură, 1964.
- I. BOT. = Ioachim Botez, *Însemnările unui belfer*, I-II, București, 1035, 1939; *Schițe și însemnări din școala de ieri și de azi*, [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1953].
- I. C. = Florian, *Numa Pompilius, al doilea crai al Romii...* Pă franțuzește scris de monsiul Florian și tălmăcit de I[oa]n C[antacuzino], 1796. [Manuscris].
- I. GOL. = Golescu, Iordache, *Scrieri alese. Teatru. Pamflete. Proză. Versuri. Traduceri. Excerpte din Condica limbii românești și din Băgări de seamă asupra canoanelor gramaticești*. Ediție și comentarii de Mihai Moraru. Tabel biobibliografic și repere critice de Coman Lupu. Cuvânt înainte și coordonare de Acad. Al. Rosetti. [București], Editura Cartea Românească, 1990.
- I. ION. = Ion Ionescu, *Agricultura română din județul Mehedinți*, București, Imprimeria Statului, 1868; *Agricultura română din județul Putna*, București, Imprimeria Statului, 1869.
- I. NEGR. = Negruzzi, Iacob, *Scrieri complete*. Vol. I-VI. I: *Copii de pe natură. Scrisori*. II: *Poesii*. III: *Mihai Vereanu. Primblări prin munți*. IV: *Teatru*. V: *Pe malul mării. Din Carpați. Traduceri din Schiller*. VI: *Traduceri din Schiller*, București, Socec & Comp., 1893-1897.
- I. PANȚ. = Panțu, I. C., *Curs complet de corespondență comercială cu explicarea termenilor comerciali*. Ediția a doua prelucrată și augmentată. Brașov, Mureșianu, 1904.
- IBR. = G. Ibrăileanu, *Opere*. Ediție critică de Rodica Rotaru și Al. Piru. Prefață de Al. Piru. București, Editura Minerva, [vol.] I-X, 1974-1981.
- indice și glosar de P. P. Panaitescu. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1955.
- IOAN. = Liviu Ioanovici, *Tehnologia mecanică*. Ediția a VII-a. [București], Editura de Stat, 1949.
- ION. = Ionesco, Eugen, *Nu*, București, Editura Humanitas, 2002.
- ION.-Musc. = Iosif Ionescu-Muscel, *Curs de filatură*, București, Editura Tehnica textilelor, 1947.
- ION.-R. = Raicu Ionescu-Rion, *Culegere de articole*. Cu o prefață de Pompiliu Andronescu-Caraioan. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1951].
- IORGA = Iorga, N., *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea, de la 1821 înainte. În legătură cu dezvoltarea culturală a neamului*. Vol. I-III. Vol. I: București, Editura Minerva, 1907; vol. II: București, Editura Minerva, 1908; vol. III: Vălenii de Munte, Editura Neamul românesc, 1909; *Istoria românilor în chipuri și icoane*, vol. I-III, București, Editura Minerva, 1905-1906., *Pagini alese*, vol. I-II, Editura pentru Literatură, București, 1965.
- IOSIF = Ștefan Octavian Iosif, *Versuri*, [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1952].
- IOV. = Iovescu, Ion, *Nuntă cu bucluc*. Roman. București, Editura Cugetarea, [1935].
- ISAC = Emil Isac, *Opere*. Ediție definitivă, îngrijită de Miron R. Paraschivescu. București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1946.
- ISANOS = Magda Isanos, *Poezii*. Antologie, postfață și bibliografie de Magda Ursache. București, Editura Minerva, 1974.
- ISP. = Petre Ispirescu, *Opere*. Ediție îngrijită, note și variante, glosar și bibliografie de Aristița Avramescu. Studiu introductiv de Corneliu Bărbulescu. [Vol.] I. București, Editura pentru Literatură, 1969, [vol.] II. București, Editura Minerva, 1971.
- Ist. L. = *** *Istoria literaturii române*, I-III, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1964 ș.u.
- IST. T. = *** *Istoria teatrului în România*, I-II, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1965 ș.u.
- Istr. = Panait Istrati, *Opere alese*. I-VIII. București, Editura Minerva, 1966-1983.
- Îndr. = *Îndreptarea legii*, 1652.
- ÎNV. DASC. = *Învățăturei către dascalii normalicești a școlilor neunite din marele prințipat al Ardealului*, Sibii, 1809.
- ÎNVĂȚ. = *Învățătură pentru ferirea și doftoria boalelor ale vitelor celor cu coarne, precum și a cailor, a oilor și a porcilor*, Buda, Crăiasca Tipografie a Universității Ungariei, 1816.
- JEB. = Eugen Jebeleanu, *Versuri alese*, [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1954.
- JIP. = Gligore M. Jipescu, *Opincar...*, București, 1881.
- JOJA = Athanasie Joja, *Studii de logică*, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1960.
- KIRIȚ. = Alexandru Kirițescu, *Gaițele și alte piese de teatru*.

- Studiu introductiv și note de Valeriu Râpeanu. București, Editura Eminescu, 1986.
- KLOP. = Sărmanul Klopstock, *Feciorul lui nenea Take Vameșul. Biblia unui trecut 1879-1925*. [Vol.] II. București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1935.
- KOGĂL. = Mihail Kogălniceanu, *Opere*. [Vol.] I-V. Ediție critică publicată sub îngrijirea lui Dan Simonescu. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1974-1984.
- KOTZ. = [August] Kotzebue, *Urîrea de oameni și pocăința*. [Traducere manuscrisă din 1816].
- KREȚ. = N. A. Krețulescu, *Manual de anatomie descriptivă*, București, 1843.
- LAB. = Nicolaie Labiș, *Primele iubiri. Poezii*. [București], Editura pentru Literatură, 1962.
- LAU. = T. Laurian, *Manual de geografie pentru clasa III a școalelor primare din Moldavia*. Lucrat după metoda inductiv... Edițiunea a doua. Iași, Tipografia lui Goldner, 1857.
- LAZA. = G. Lazarini, *Matematică. Partea I-a*. Iași, Tipografia Româno-Francesă, 1854.
- LAZĂR = Gh. Lazăr, *Povățuitoriul tinerimii către adevărata și dreapta cetire*, Buda, Crăiasca Tipografie a Universității a Ungariei, 1826.
- LĂC. = *Amintirile colonelului Grigore Lăcusteanu*, publicate și adnotate de Radu Crutzescu. Cu un comentariu istoric de I. C. Filitti. București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1935.
- LĂNCR. = Ion Lăncrăjan, *Cordovanii*. Roman. I-III. București, Editura pentru Literatură, 1963.
- LĂZ. = A. Lăzărescu, *Sanuto*. Dramă în cinci acte. București, Tipografia lui C. A. Rosetti și Vinterhalder, 1851.
- LEON = N. Leon, *Istoria naturală medicală a poporului român*, București, 1903. (Extras din Analele Academiei Române. Seria II. Tom. XXV. Memoriile Secțiunii științifice).
- LESN. = Lesnea, George, *Izvod. Poezii*. [București], Editura Casa Școalelor, 1943.
- LIIC. = Gabriel Liiceanu, *Jurnalul de la Păltiniș. Un model paideic în cultura umanistă*, București, Editura Cartea Românească, 1983; *Ușa interzisă*, București, Editura Humanitas, 2000.
- LINȚ. = Dionisie Linția, *Păsările din R.P.R.* Vol. II-III. [București], Editura Academiei R.P.R., 1954-1955.
- LIUBA = Sofronie Liuba și Aurelie Iana, *Topografia satului și hotarului Măidan*. [Urmată de *Studiu despre celți și numele de localități*, de dr. At. M. Marienescu]. Caransebeș, 1895.
- LUNG. = Mihail Lungianu, *Clacă, și robot. Icoane din viața țărănimii*. A III-a tipăritură adăugită și revăzută. București, Editura Socec & Co., 1921.
- M. I. CAR. = Mateiu I. Caragiale, *Opere*. Ediție, studiu introductiv și note de Barbu Cioculescu. București, Editura Fundației Culturale Române, 1994.
- MACAR. = C. Gh. Macarovici, *Chimie generală. Manual pentru școli tehnice*. București, 1948.
- MACED. = Alexandru Macedonski, *Opere*. Ediție critică cu studii introductive, note și variante de Tudor Vianu. București, Fundația pentru Literatură și Artă. Vol. I: *Poezii*, 1939; vol. II: *Teatru*, 1939; vol. III: *Nușe, schițe și povestiri*, 1944; vol. IV: *Articole literare și filosofice*, 1946.
- MAI. = Petru Maior, *Scrieri*. Vol. I-II. Ediție critică alcătuită de Florea Fugariu. București, Editura Minerva, 1976.
- MAIOR. = Maiorescu, Titu, *Opere*. Ediție îngrijită, variante, indice de Georgeta Rădulescu-Dulgheru și Domnica Filimon. Studiu introductiv de Eugen Todoran. București, Editura Minerva, [vol.] I-IV, 1978-1988.
- MAN. = Manolescu, Nicolae, *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*, București, Editura Minerva, vol. I: 1980; vol. II: 1982; vol. III: 1983.
- Mar. = Marinescu, Gh., *Pașini alese din opera lui...* Cu studiu introductiv de prof. C. I. Gulian. [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1955.
- MAR.-ȚIȚ. = V. Marian și Radu Țițeica, *Curs de fizică generală*. Vol. I-II. Cluj, 1947-1948.
- MARC. = Marcovici, Simeon, *Culegere din cele mai frumoase nopți ale lui Yung*. A doua ediție, îndreptată și adăugită... București, Tipografia lui Eliad, 1835.
- MARD. = Mardarie Cozianul, *Lexicon slavo-românesc și tălcuirea numelor din 1649*, București, Editura Academiei, 1900.
- MARI. = Simion Florea Marian, *Înmormintarea la români*. Studiu etnografic de... Edițiunea Academiei Române. București, Litotipografia Carol Göbl, 1892; *Nașterea la români*. Studiu etnografic. Edițiunea Academiei Române. București, Litotipografia Carol Göbl, 1892; *Nunta la români*. Studiu istorico-etnografic comparativ. Edițiunea Academiei Române. București, Tipografia Carol Göbl, 1890; *Ornitologia, poporană română*. Tom. I-II. Cernăuți, Tipografia lui R. Eckhardt, 1883; *Sărbătorile la români*. Studiu etnografic. Ediție îngrijită și introducere de Iordan Datcu. [București], Editura Fundației Culturale Române, 1994.
- MARIN = J. Pelouze și Ed. Frémy, *Prescurtare de himie*. Tradusă în limba română... de Alexie Marin. București, tomu întâi, 1852; tomu II, 1854.
- MAT. = Mateescu, C. N., *Balade*, adunate de... Cu o prefață de N. Iorga. Vălenii de Munte, Editura Neamul Românesc, 1909.
- MAZ. = Dan Horia Mazilu, *O istorie a blestemului*, Iași, Editura Polirom, 2001.
- MEH. = Mehedinți, S., *Pămîntul*. Text-atlas pentru clasa IV primară urbană și pentru divizia III, anul II al școalelor rurale. București, Editura Alcalay, 1905.
- MERA = Mera, I. T., *Din lumea basmelor*. Cu 87 ilustrațiuni originale. București, Editura Minerva, 1906.
- MICU = Micu, Samuil, *Teologia moralicească sau Bogoslovia, carea cuprinde învățătura năravurilor celor bune și a vieții creștinești...* Cartea a doua a Teologiei moralicești, carea cuprinde învățătura despre contracturi și osibite detorii a fiștecărui stat, și despre darul lui Dumnezeu și tainele sfintei biserici și celelalte. Acum întâi tipărită. Blaj, 1796.
- MIH. = Mihale, Aurel, *Ogoare noi*. Roman. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1953].
- MIHĂ. = Mihăescu, Gib I., *Opere*. [Vol.] I ș.u. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și variante de Al. Andriescu. București, Editura Minerva, 1976 ș.u.
- MILL. = Mille, C., *Versuri și proză*. Ediție îngrijită, prefață și bibliografie de G. C. Nicolescu. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1953].

- MIN. = Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiu*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întâi rumânește... 1776.
- MINUL. = Minulescu, Ion, *Versuri*, [București], Editura pentru Literatură, 1964.
- MIR. = Mironescu, I. I., *Scrieri alese*. Cu o prefață de Sanda Radian. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1953].
- MOL. = Molin, R. S., *Românii din Banat*, Timișoara, 1928. (Extract din revista «Arhivele Olteniei», 1927, nr. 33. și 1928, nr. 34).
- MOLN. = Molnar, Ioan, *Economia stupilor*, Vienna, Iosif de Curtbec, 1785; Millot, *Istorie universală, adecă de obște, care cuprinde în sine întâmplările veacurilor vechi*. Întocmită prin... întâia dată tălmăcită în limba românească [de I. Molnar]. Tomul întâi. Buda, Crăiasca Tipografie orientalicească a Universității Peștii, 1800.
- MOR. = Moroianu, George, *Chipuri din Săcele*, București, Fundația pentru Literatură și Artă, [1938].
- MOXA = Moxa, Mihail, *Cronica universală*. Ediție critică, însoțită de izvoare, studiu introductiv, note și indici de G. Mihăilă. București, Editura Minerva, 1989.
- MUM. = Mumuleanu, Paris, *Poezii ale lui...* București, 1837.
- MUNT. = Munteanu, G., *Istoria literaturii române. Epoca marilor clasici*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980.
- MUR. = Mureșanu, Andrei, *Din poeziile lui...* Brașov, cu tipariul lui Ioane Gött, 1862.
- MURNU = Omer, *Iliada. Douăsprezece cînturi*. Traduse în versuri de George Murnu. Budapesta, Institutul de Arte Grafice și Editura Luceafărul, 1906; Homer, *Odiseea*. În românește de George Murnu. [București], Editura Cultura Națională, [1924].
- Muste =
- MUȘ. = Mușatescu, Tudor, *Teatru*. Postfață și note de Mihai Vasiliu. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1958].
- N. COST. = Nicolae Costin, *Opere*. [Vol.] I: *Letopisețul Țării Moldovei de la zidirea lumii pînă la 1601 și de la 1709 la 1711*. Ediție cu un studiu introductiv, note, comentarii, indice și glosar de Const. S. Stoide și I. Lăzărescu. Cu prefață de G. Ivănescu. Iași, Editura Junimea, 1976.
- N. STĂN. = Nichita Stănescu, *Fiziologia poeziei*, Editura Eminescu, 1990.
- N. T. 1648 = *Noul Testament sau împăcarea au leagea noao...* În cetatea Bălgradului, 1648.
- NAUM = Naum, Alexandru, *Istoria artei de la începutul creștinismului pînă în secolul al XIX-lea*. Volumul I: *Vechea artă creștină în apus*, București, Tipografia Cultura, 1925.
- NĂD. = Nădejde, Sofia, *Din chinurile vieții*. Text ales și stabilit, studiu introductiv și bibliografie de Victor Vișinescu. [București], Editura pentru Literatură, 1968.
- NEAGOE = *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*. Text ales și stabilit de Florica Moisil și Dan Zamfirescu. Cu o nouă traducere a originalului slavon de G. Mihăilă. Studiu introductiv și note de Dan Zamfirescu și G. Mihăilă. București, Editura Minerva, 1970.
- NEC. = Neculce, Ion, *Letopisețul Țării Moldovei și O samă de cuvinte*. Text stabilit, glosar, indice și studiu introduc-
- tiv de Iorgu Iordan. Ediția a II-a, revăzută. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1959.
- NECUL. = Neculuță, D. Th., *Spre țărnul dreptății*. Cu un studiu introductiv de Maria Banuș. [București], Editura pentru Literatură și Artă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., [1950].
- NICA = Nica, N. C., *Lexicon vamal cuprinzînd: denumirea comercială a mărfurilor, prevăzute cu art. respectiv de taxare, cu taxele vamale și modul de taxare, conform tarifului vamal român din 1929*, București, Craiova, Tipografia Scrisul românesc, 1930.
- NICHIF. = Nichifor, Em. I., *Allgemeine Handlungs- und Wechsel Ordnung sau Pravilă comercială, care cuprinde regulile comerțului, ale catastifelor și ale vexelilor și socoteala interesurilor ș.a.* Acum întâiași dată tălmăcită după cea germanicească, de... Brașov, Tipografia lui Johann Gött, 1837.
- ODOB. = Odobescu, A. I., *Opere*. [Vol.] I. Ediție critică publicată sub îngrijirea acad. Tudor Vianu. Text critic și variante de G. Pienescu. Note acad. Tudor Vianu și V. Cîndea; [vol.] II. Ediție critică publicată sub îngrijirea prof. univ. Al. Dima. Text critic și variante de Marta Anineanu. Note de Virgil Cîndea; [vol.] V₁. Studiu introductiv, comentarii de Alexandru Avram. Text stabilit și variante de Marian Ciucă; [vol.] VIII–XIII. Introducere de prof. univ. Al. Dima. Text stabilit, note și indice de Nadia Lovinescu, Filofteia Mihai, Rodica Bichiu. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1965–1996.
- OLLĂN. = Quintus Horatius Flaccus, *Ad Pisones (Ars Poetica)*. Traducțiune în versuri de Dumitru Constantin Ollănescu. Edițiunea I. București, Carol Göbl, 1891.
- ONC. = Oncescu, N., *Geologia Republicii Populare Române*, București, Editura Tehnică, 1957.
- OPR. = Oprescu, G., *Manual de istoria artei*. Vol. I–IV. Ediția II-a. București, Editura Universul, 1943–1946.
- OȚETEA = Oțetea, Andrei, *Renașterea și reforma*. București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1941.
- P. OR. = *Palia de la Orăștie 1581–1582*. Text-facsimile-indice. Ediție îngrijită de Viorica Pamfil. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1968.
- PAL. = Paleologu, Alexandru, *Spiritul și litera. Încercări de pseudocritică*, București, Editura Eminescu, 1970.
- PAM. = Pamfile, Tudor, *Agricultura la români*. Studiu etnografic cu un adaus despre măsurătoarea pămîntului și glosar. București, Librăriile Socec și C. Sfetea, Leipzig, Otto Harrassowitz, Viena, Gerold, 1913; *Cimilituri românești*. Introducțiune și glosar. București, 1908; *Jocuri de copii*, adunate din satul Țepu (jud. Tecuci). [București]. Vol. I: 1906; vol. II: 1907; vol. III: 1909; *Mitologie românească*. I. *Dușmani și prieteni ai omului*. București, Librăriile Socec, 1916; *Mitologie românească*. II. *Comorile*, București, Librăriile Socec & Comp., 1916; *Sărbătorile la români*. *Crăciunul*. Studiu etnografic. București, Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, Leipzig, Otto Harrassowitz, Viena, Gerold & Comp., 1914; *Sărbătorile la români*. *Sărbătorile de toamnă și postul crăciunului*. Studiu etnografic. București, Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, Leipzig, Otto Harrassowitz, Viena, Gerold & Comp., 1914; *Cromatică poporului român*, București, Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, Leipzig, Otto Harrassowitz, Viena.

- Gerold & Comp., 1914.
- PAN. = Panaitescu, P.P., *Introducere la istoria culturii românești*, București, Editura Științifică, 1969.
- PANN = Pann, Anton, *Culegere de proverburile sau Povestea vorbei*. De prin lume adunate și iarăși la lume date. București, Tipografia lui Anton Pann. Partea I: 1852; partea a II-a și a III-a: 1853; *Nesdrăvăniile lui Nastratin Hoge*. Culese și versificate de... București, Tipografia lui Anton Pann, 1853; *Noul Erotocrit*. Tomul I-V. Sibiu, 1837.
- PANȚU = Panțu, Zach. C., *Plantele cunoscute de poporul român*. Vocabular botanic cuprinzând numirile române, franceze, germane și științifice. Ediția II-a. București, Editura Casa școlilor, 1929.
- PAPAD. = Papadat-Bengescu, Hortensia, *Opere*. [Vol.] I ș.u. Ediție și note de Eugenia Tudor. Prefață de Const. Ciopraga. București, Editura Minerva, 1972 ș.u.
- PAPAH. = Papahagi, T., *Contribuții lexicale*. București, Editura Socec, 1939.
- PARACLIS = N. Drăganu, *Cea mai veche carte rakoczyană*. Cluj, Institutul de Arte Grafice Ardealul, 1922.
- PARAS. = Paraschivescu, M. R., *Cîntice țigănești*, [București], Editura Tineretului, [1969].
- PARD. = Pardău, Platon, *Scrisorile venețiene*, București, Editura Militară, 1987.
- PARH. = Parhon, C. I., *Opere alese*. Vol. I. [București], Editura Academiei R.P.R., 1954.
- PÂRV. = Pârvan, Vasile, *Idei și forme istorice*. Patru lecții inaugurale. București, Editura Cartea Românească, 1920.
- PAS = Pas, Ion, *Lanțuri*, [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, vol. I: 1950; vol. II: 1951.
- PAV. = Pavlescu, Eugen, *Economia breslelor în Moldova*, București, 1939; *Meșteșug și negoț la românii din sudul Transilvaniei (sec. XVII-XIX)*, București, 1970.
- PĂC. = Păcălă, Victor, *Monografia comunei Rășinari*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1915.
- PĂUN = Păun-Pincio, Ioan, *Poezii, proză, scrisori*, [București], Editura pentru Literatură și Artă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., [1950].
- PEL. = Pelimon, Al., *Impresiuni de călătorie în România*, București, Imprimeria Națională a lui Iosif Romanov et Comp., 1858.
- PEN. = Penescu, I., *Manual de economia casnică sau datoriile morale și materiale ale stăpîniei de casă*. Pentru învățătura fetelor. București, Tipografia lui Anton Pann, 1846.
- PER. = excerpte din periodice: „*Academia Cațavencu*”, revistă săptămînală; „*Adevărul literar și artistic*”. Seria a 2-a. București, 1920-1939; „*Anuar de lingvistică și istorie literară*”. [Iași]. Tomul XVI-XXVII (1965-1979/80); „*Anuar de lingvistică și istoric literară. A. Lingvistică*”. Tomul XXVIII (1981/82) ș.u. Universitatea „A. I. Cuza” Iași, Institutul de Lingvistică, Istorie Literară și Folclor/ Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, Editura Academiei; „*Arhiva Societății științifice și literare din Iași*”, Iași. Anul I (1889) ș.u.; „*Contemporanul*”. Săptămînal politic, social, cultural. Seria a II-a. [București], 1948 ș.u.; „*Convorbiri literare*”, Iași, apoi București. Anul I (1867-1868) ș.u.; „*Dilema*”, revistă săptămînală editată de Fundația Culturală Română, 1993 ș.u.; „*Familia*”. Foaie enciclopedică și beletristică cu ilustrațiuni. Pesta, apoi Oradea Mare. Redactor responsabil, proprietar și editor: Iosif Vulcan. Anul I (1865), ș.u.; „*Limba română*”, [București]. Academia Republicii Populare Române. Anul I (1952) ș. u.; „*Magazin istoric*”. [Revistă de cultura istorică. Societatea de științe istorice și filologice din Republica Socialistă România]. Anul I (1967) ș.u.; „*Manuscriptum*”. Revistă trimestrială editată de Muzeul Literaturii Române. București, Anul I (1970) ș.u.; „*Muzica*”. Revista Uniunii compozitorilor din R.P.R. și a Ministerului Învățămîntului și Culturii. [București]. Anul I (1951.) ș. u.; „*România literară*”. Săptămînal de literatură și Artă. Anul I (1968) ș.u.; „*Studii și cercetări lingvistice*”. [București]. Academia Republicii Populare Române. Institutul de lingvistică din București. Anul I (1950) ș. u.; „*Viața Românească*”. Revistă lunară de literatură a Uniunii Scriitorilor din R.P.R. București, 1952 ș.u.; „*Vinătorul și pescarul sportiv*”. Revista vînătorilor și pescarilor sportivi din Republica Populară Română. București, 1960 ș.u.;
- PERP. = Perpessicius, *Mențiuni critice*. Seria I (1923-1927). București, Editura Literară a Casei Școlilor, 1928; II, București, Editura Fundațiilor, 1934; III, București, Editura Fundațiilor, 1936; IV, București, Editura Fundațiilor, 1938.
- PET. = Petică, Șt., *Opere*, [București], Imprimeria Națională, 1938.
- PHIL. = Philippide, Alexandru Al., *Scrieri*. Vol. I ș.u. București, Editura Minerva, 1976 ș.u.
- PILL. = Ion Pillat, *Poezii*, [București], Editura pentru Literatură, 1965; *Poezii*. Vol. II. Antologie de Dinu Pillat. Prefață de Mircea Tomuș. București, Editura pentru Literatură, 1967.
- PISC. = Piscușescu, Șt. V., *Mijloace și leacuri de ocrotirea ciумii*. Alcătuite și întocmite, spre ajutorul și folosul neamului românesc. București, 1824.
- PLEȘ. = Pleșoianu, Gr., *Abețedar moral și religios sau leții scoase din sfînta scriptură*. Acum întii tradus din franțuzește și adăugat, pentru învățătura copiilor. [f.l.], 1833.
- PLEȘU = Pleșu, Andrei, *Limba păsărilor*, București, Editura Humanitas, 1994; *Minima moralia. Elemente pentru o etică a intervalului*, București, Editura Cartea Românească, 1988.
- POG. = Voltaire, *Henriada*. Tradusă de comisul V. Pogor. București, Tipografia lui Eliad, 1838.
- PONI = Poni, Petru, *Elemente de fizică*. Edițiunea VII-a. Iași, Tipografia H. Goldner, 1897.
- POP. = texte populare din colecții: Alecsandri, Vasile, *Poesii populare ale românilor*. Adunate și întocmite de... București, Tipografia Lucrătorilor Asociați, 1866; Alexici, G., *Texte din literatura poporană romană*, adunate de... Tomul I. Poesia tradițională. Budapesta, Editura Autorului, 1899; *Balade populare românești*. I-III. Ediții critice de folclor, genuri. București, Editura pentru Literatură, 1964; Bibicescu, I. C., *Poezii populare din Transilvania*. Culese și adnotate de... București, Imprimeria Statului, 1893; Bîrlea, Ovidiu, *Antologie de proză populară epică*. [Vol.] I-III. [București], Editura pentru Literatură, 1966; Boceanu, Ion, *Glosar de cuvinte din județul Mehedinți*. București, 1913. (Anal. Acad. Rom. Tom. XXXV. Memoriile Secț. literare); Candrea, I. A., *Graiul din Țara Oașului*. (Extras din «Buletinul Societății filologice», II). București, Atelierele Socec, 1907; Cardaș, Gh., *Cîntece*

- poporane moldovenești*. Editura Librăriei diec., Arad, 1926; Cătană, Gheorghe, *Balade populare*, din gura poporului bănățean, culese de... Brașov, Editura Librăriei Ciurcu, 1895; Costin, Lucian, *Mărgăritarele Banatului. Din popor adunate și poporului redade*. Ediția I. Timișoara, Editura Cartea Românească, [f.a.]; *** *1000 Doine, strigături și chiuituri*, culese de mai mulți învățători zeloși. Culegere de doine, strigături și chiuituri, ce se obișnuiesc la jocurile și petrecerile noastre populare. Brașov, Ciurcu, 1891; Fochi, Adrian, *Datini și eresuri populare de la sfârșitul secolului al XIX-lea: răspunsurile la chestionarele lui Nicolae Densusianu*, București, Editura Minerva, 1976; *Folclor din Oltenia și Muntenia*. Texte alese din colecții inedite. [București], Editura pentru Literatură și Editura Minerva, 1967-1970; *** *Folclor din Moldova*. [Vol.] I-II. Texte alese din colecții inedite. [București], Editura pentru Literatură, 1969; *** *Folclor din Transilvania*. I-II. Texte alese din colecții inedite. Cu un cuvânt înainte de Mihai Beniuc. [București], Editura pentru Literatură, 1962; Fundescu, I. C., *Literatura populară, basme, orații, păcălituri și ghicitori*, adunate de... Cu o introducere despre literatura populară de d. B. P. Hajdeu. Edițiunea a IV revăzută și adăogită. Vol. I: *Basme*. București, Tipolitografia Dor. P. Cucu, 1896. Vol. II: *Anecdote, păcălituri, ghicitori și orații*, București, H. Steinberg, 1896; Hodoș, Enea, *Poezii populare din Banat*. Culegere I publicată de... Caransebeș, editor Enea Hodoș, 1892; Jarník, Ioan Urban, Andrei, Birseanu, *Doine și strigături din Ardeal*. Ediție definitivă (studiu introductiv, inedite, note și variante) de Adrian Fochi. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1968; Simion Florea Marian, *Descânțec populare române*, culese de... Suceava, Tipografia lui R. Eckhardt, 1886; *** *Materialuri folkloristice*. Culese și publicate sub auspiciile Ministerului Cultelor și Învățămîntului Public prin îngrijirea lui Gr. G. Tocilescu. Volumul I (*Poesia poporană*, partea I-II)-II. București, Tipografia Corpului Didactic, 1900; Pamfile, Tudor, *Agricultura la români*. Studiu etnografic cu un adaus despre măsurătoarea pământului și glosar. București, Librăriile Socec și C. Sfetea, Leipzig, Otto Harrassowitz, Viena, Gerold, 1913; Pamfile, Tudor, *Cimilituri românești*. Introducțiune și glosar. București, 1908; Pamfile, Tudor, *Jocuri de copii*, adunate din satul Țepu (jud. Tecuci). [București]. Vol. I: 1906; vol. II: 1907; vol. III: 1909; Pamfile, Tudor, *Mitologie românească*. I. *Dușmani și prieteni ai omului*, București, Librăriile Socec, 1916; Pamfile, Tudor, *Mitologie românească*. II. *Comorile*, București, Librăriile Socec & Comp., 1916; Pamfile, Tudor, *Sărbătorile la români. Crăciunul*. Studiu etnografic. București, Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, Leipzig, Otto Harrassowitz, Viena, Gerold & Comp., 1914; Pamfile, Tudor, *Sărbătorile la români. Sărbătorile de toamnă și postul crăciunului*. Studiu etnografic. București, Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, Leipzig, Otto Harrassowitz, Viena, Gerold & Comp., 1914; Pamfile, Tudor, Lupescu, Mihai, *Cromatica poporului român*, București, Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, Leipzig, Otto Harrassowitz, Viena, Gerold & Comp., 1914; Pașca, Ștefan, *Glosar dialectal*, alcătuit după material lexical cules de corespondenți din diferite regiuni. București, Cultura Națională, 1928; Păsculescu, Nicolae, *Literatură populară românească*. Adunată de... Cu 30 arii notate de Gheorghe Matei. București, Librăria Socec, Viena, Gerold, Leipzig, O. Harrassowitz, 1910; Pitiș, G. I., *Nunta în Șcheiu pînă pe la 1830*. (În «Revista nouă», I, pp. 104-112 și 150-156). *Jocuri de petrecere*. (În «Revista nouă», I, pp. 231-236). *Comori*. (În «Revista nouă», I, pp. 434-437); Nicolaescu-Plopșor, C. S., *Cearur. Povești oltenești*, Craiova, Tipărița Craiova, 1928; Pop-Reteganul, Ioan, *Povești ardelenesti*. Culese din gura poporului de... Partea I-V. Brașov, Editura Librăriei Nicolaie I. Ciurcu, 1888; Podariu, T., *Flori de pe cîmpie*. Poezii populare, culese de... Sibiu, Asociațiunea (Astra), 1929; N. D. Popescu, *Carte de basme*. Culegere de basme și legende populare adunate de... Vol. I-IV. București, 1892; Rădulescu-Codin, C., *Literatură populară*. [Vol.] I: *Cîntece și descânțec ale poporului*. Cu 50 arii populare. Ediție critică de Ioan Șerb și Florica Șerb. Studiu introductiv de Dan Simonescu. București, Editura Minerva, 1986; Sbiera, Ion, *Povești populare, românești*. Din popor luate și poporului date de... Cernăuți, Editura proprie, Tipografia Arhiepiscopală, 1886; Teodorescu, G. Dem., *Poezii populare române*. Ediție critică, note, glosar, bibliografie și indice de George Antofi. Prefață de Ovidiu Papadima. București, Editura Minerva, 1962; Tomescu, Mircea, *Glosar din județul Olt*, Slatina, 1944; Țiplea, Alexandru, *Poezii populare din Maramureș*, adunate de... București, Carol Göbl, 1906. (Extras din Analele Academiei Române. Seria II. Tom. XXVIII. Memoriile Secțiunii literare); Udrescu, D., *Glosar regional Argeș*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1967; Vasiliu, Alexandru, *Cîntece, urături și bocete de-ale poporului*, adunate de... însoțite de 43 arii notate de d-na Sofia Teodoreanu. București, 1909; Viciu, Alexiu, *Flori de cîmp. Doine, strigături, bocete, balade*. Colecție de folclor inedită, publicată, cu studiu introductiv, note, indici și glosar, de R. Todoran și I. Taloș. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1976; Zanne, Iuliu A., *Proverbele românilor*. Vol. I-X. [București], Editura Librăriei Socec, 1895-1912.
- POP.-BĂN. = Popovici-Bănățeanu, Ion, *Din viața meseriașilor. Nuvele*. Ediția a II-a. București, Biblioteca pentru Toți [f.a.].
- POPA = Popa, Victor Ion, *Velerim și Veler Doamne*. Roman. București, Editura Cultura Națională, [f. a.].
- POPES. = Popescu, D. R., *Vînătoarea regală*. Roman. București, Editura Eminescu, 1973.
- POPOV. = Popovici, Titus, *Setea*. Roman. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1958]; *Străinul*. Roman. Ediția a II-a. [București], Editura Tineretului, 1956;
- POT. = Poteca, Eufrosin, *Cuvinte panighirice și moralnice*. București, Tipografia Sfintei Mitropolii, 1829.
- POV. = *Povățuire către Economia de cîmp*, pentru folosul școalelor românești celor din Țara Ungurească și din părțile ei împreunate. Buda, Crăiasca Tipografie a Universității unguerești, 1806.
- PR. DRAM. = *** *Primii noștri dramaturgi*. Ediție îngrijită și glosar de Al. Niculescu. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1956].
- PR. DREPT. = *** *Principii de drept*, București, Editura Științifică, 1959.
- PRAV. = *** *Pravila Moldovei din vremea lui Vasile Lupu*,

- însoțită 1. de izvoarele sale, 2. de varianta sa muntească întrupată în *Îndreptarea legii* a lui Matei Basarab, de S. G. Longinescu, 3. de tălmăcirea sa în franțuzește de A. Patrogneț. (Vol. I din *Legi vechi românești și izvoarele lor*). București, Carol Göbl, 1912.
- PRAV. Cond. = *** *Pravilniceasca Condică (1780)*. Ediție critică. București, Editura Academiei R.P.R., 1957.
- PRAV. Gov. = *** *Pravila* aceasta iaste dreptătoriu de leage, tocmeala sfinților apostoli tocmită de zece săboară către aceasta și a preacuvioșilor părinți învățătorilor lumii. Tipăritu-s-au în tipari prealuminatului domn Io Matei Basarab voievod a toată țara Ugrovlahiei în mănăstirea Govora vleit 7148 iară de la nașterea lui Hristos 1640.
- PRAVILA 1814 = *** *Adunare cuprinzătoare în scurt din cărțile împărăteștilor pravile*. Acum întâi tipărită... Alcătuită cu osteneala și osirdia boiarului Moldaviei Andronaki Donici. Iași, 1814.
- PRED. = Preda, Marin, *Cel mai iubit dintre pămînteni*. I-III. București, Editura Cartea Românească, 1980; *Delirul*, București, Editura Cartea Românească, 1975; *Întîlnirea din pămînturi*. Nuvele. [București], Editura Cartea românească, [1948]; *Moromeții*. I-II. [București], Editura pentru Literatură, 1967.
- PS. = *Psaltirea scheiană comparată cu celelalte psaltiri din sec. XVI și XVII* traduse din slavonește. Edițiune critică de I. A. Candrea. I: *Introducere*. II: *Textul și glosarele*. București, Editura Socec et Comp., 1916.
- PS. H. = *Psaltirea Hurmuzaki*. I. Studiu filologic, studiu lingvistic și ediție de Ion Gheție și Mirela Teodorescu, II. Indice de cuvinte de Rovena Șenchi, București, Editura Academiei Române, 2005.
- PS. S. = *Psaltirea scheiană (1482)*, publicată de prof. I. Bianu. Tomul I: *Textul în facsimile și transcriere cu variantele din Coresi (1577)*, București, Carol Göbl, 1889.
- Pt. = G.I. Pitiș, *Nunta în Șcheiu pînă pe la 1830*, în „Revista nouă”, I, p. 104-112, 150-156, 434-437.
- PUȘ. = Pușcariu, Sextil, *Memorii*. Ediție de Magdalena Vulpe. Prefață de Ion Bulei. Note de Ion Bulei și Magdalena Vulpe. București, Editura Minerva, 1978.
- RAC. = Racoviță, Emil, *Jurnal. Filmul mării aventuri polare*, București, Editura Compania, 1999.
- RAL. = Dimitrie Ralet, *Suvenire și impresii de călătorie*, Paris, 1858.
- RALEA = Ralea, Mihai, *Scrieri din trecut*. I-III. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1958.
- RĂD. = Rădulescu - Niger, *Rustice*. [Vol.] I-II. București, 1893.
- RĂȘ. = Rășcanu, Petru, *Lefile și veniturile boierilor Moldovei în 1776*. Document de la Grigore A. Ghica Vv, publicat cu o introducere de... Iași, Tipografia Națională, 1887.
- REBR. = Rebreanu, Liviu, *Opere*. Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Niculae Gheran și Nicolae Liu. Studiu introductiv de Al. Piru. [Vol.] 1-3, [București], Editura pentru Literatură, 1968; [vol.] 4-14, [București], Editura Minerva, 1970-1989.
- REG. ORG. = *Regulamentul organic* [al Țării Românești]. București, 1832.
- ROS. = Rosetti, C.A., *Ceasurile de mulțumire ale lui...*, București, 1843.
- RUS = Rus, Ioan, *Icoana pămîntului sau carte de gheografie*. Tom. I-III. Blaj, Tipografia Seminariului, 1842.
- RUSSO = Russo, Alexandru, *Scrieri*. Publicate de Petre V. Haneș. Edițiunea Academiei Române. București, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1908.
- S. MARIN = Marin, Sanda, *Carte de bucate*. Ediția a VII-a. București, Editura Tehnică, 1969.
- SADOV. = Sadoveanu, Mihail, *Opere*. Vol. I-XVIII. București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1954-1959. [Vol.] 19 ș.u. [București], Editura pentru Literatură, [1964-1967] și Editura Minerva, [1970 ș.u.].
- SAHIA = Sahia, Alexandru, *Scrieri alese*. Cu un cuvînt înainte de G. Macovescu și o postfață de Pompiliu Marcea. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1960.
- SANDU-A. = Sandu-Aldea, C., *Două neamuri*. Roman. București, Editura Minerva, 1906.
- SANIEL. = Sanielevici, Alex., *Radioactivitatea. (Fenomene și legi generale)*. Vol. I. [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1956.
- SĂGH. = Săghinescu, V., *Vocabular românesc de vreo cîteva mii cuvinte, cu o critică minuțioasă și cu îndreptar erorilor «Dicționarului universal al limbei române» de Lazăr Șăineanu etc.*, Iași, 1901-1902.
- SĂU. = Săulescu, Gh., *Gramatică românească sau observații grămătești asupra limbei românești*, Iași, Tipografia Sfintei Mitropolii, partea I-II: 1833; partea a III-a: 1834.
- SĂV. = Săvulescu, Traian, *Monografia uredinalelor din Republica Populară Română*. [Vol.] I-II. [București], Editura Academiei Republicii Populare Romane, 1953.
- SB. = Sbiera, Ion G., *Familia Sbiera după tradițiune și istorie și Amintiri din viața autorului*, Cernăuți, 1886.
- SCR. = August Scriban, *Dicționarul limbii românești*, Iași, 1939.
- SEBAST. = Sebastian, Mihail, *Jocul de-a vacanța*, București, Editura pentru Literatură, 1964.
- SEV. = Sevastos, Elena D. O., *Povești*, Iași, Editura Librăriei Frații Șaraga, [1892].
- SEVER. = Severin, C. I. V., *Sinonimele limbii române cu radicali diferiți în raport mai cu seamă la lucrurile divine, la cult și la terminologia ecleziastică*. Vol. I. Iași, Editura Viața Românească, 1923.
- SIM. D. = Simion Dascălul, *Letopisețul Țării Moldovei pînă la Aron Vodă (1359-1595) întocmit după Grigorie Ureche vornicul, Istratie logofătul și alții...* Ediție de Const. Giurescu cu o prefață de I. Bogdan. București, Editura Socec et Co., 1916.
- SIM. E. = Simion, Eugen, *Scriitori români de azi*. [Vol.] I-III. București, Editura Cartea Românească, I: 1974; II: 1976; III: 1984.
- SIMION. = Simionescu, I., *Flora României*, București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1939.
- SIO. = Sion, G., *Proză. Suvenire contimpurane*. Ediție îngrijită, cu un studiu introductiv, glosar și note de Radu Albala. București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1956.
- SIO. = Sion, George, *Din poeziile lui...*, București, Imprimeria Națională Iosif Romanov et Comp., 1857.
- SLAV. = Slavici, Ioan, *Opere*. Sub îngrijirea unui colectiv. Prefață de D. Vatamaniuc. [Vol.] 1-2, București, Editura pentru Literatură, 1967; [vol.] 3-13, București, Editura Minerva, 1970-1984.
- SOAR. = Soare, D. D., *Elemente de mașini*, București, Insti-

- tutul de Doc. Bibliografie și Edit. Tehnică, 1949.
- SOR. = Sorescu, Marin, *Iona*. (Teatru). [București], Editura pentru Literatură, 1968; *La Liliaci*. Poeme. [Cartea 1], București, Editura Eminescu, 1973, [Cărțile 2 și 3], București, Editura Cartea Românească, 1977, 1980, [Cartea 4], Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1988; [Cartea 5], București, Editura Creuzet, 1955.
- SP. POP. = Popescu, Spiridon, *Moș Gheorghe la expoziție*. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., [1950].
- ST. = Stoian, I., *Păstoritul în Rîmnicul Sărat*. (În revista «Grai și sufler», VI 1934).
- STAM. = Stamati, C., *Povestea povestelor*, Iași, Cantora Foaietei Sătești, 1843.
- STANCU = Stancu, Zaharia, *Descult*. Roman. Ediția IV-a. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1952]; *Poeme simple*. 1923-1943. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1957; *Rădăcinile sint amare*. [Vol.] I-V. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1958-1959]; *Șatra*. Roman. Ediția a II a. [București], Editura pentru Literatură, 1969.
- Stăn. = Stănoiu, Damian, *Călugări și ispite. Scene din viața mănăstirilor*, București, Editura Cartea românească, [1928].
- STĂNC. = Stăncescu, Dumitru, *Basme, culese din gura poporului*. Cu o prefață de Ionnescu-Gion. București, Editura Haimann, 1892.
- STEINH. = Steinhardt, N., *Jurnalul fericii*. Ediție îngrijită și postfață de Virgil Ciomoș. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1991.
- STO. = Stoica, Coriolan, *Călăuza vinătorului*, Cluj-Napoca, Editura Cartea românească, 1937.
- STOIC. = Stoicescu, Nicolae, *Sfatul domnesc și marii dregători din Țara Românească și Moldova (sec. XIV-XVII)*. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1968.
- STOIL. = Stoilov, S., *Teoria funcțiilor de o variabilă complexă*. Vol. I: *Noțiuni și principii fundamentale*, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1954.
- STR. = Streinu, Vladimir, *Versificația modernă. Studiu istoric și teoretic asupra versului liber*, București, Editura pentru Literatură, 1966.
- ȘAIN. = Șăineanu, Lazăr, *Încercare asupra semasiologiei limbei române*. Studii istorice despre tranzițiunea sensurilor. Cu o alocuțiune prefațată de B. P. Hasdeu. București, Tipografia Academiei Române, 1887.
- ȘINC. = Șincai, Gheorghe, *Opere. Hronica românilor*. Ediție îngrijită și studiu asupra limbii de Florea Fugaru. Prefață și note de Manole Neagoe. [București], Editura pentru Literatură, [vol.] I-III, 1967-1969.
- TEL. = Fénelon, *Întimplările lui Telemah, fiul lui Odisseus*. Vol. I (cărțile 1-5) -II (cărțile 6-10). [Traducere manuscrisă din neogreacă de la 1772].
- TELE. = Teleor, D., *Sonete patriarhale. Scene și portrete*, București, Editura Minerva, 1981.
- TEO. = Teodorovici, Ioan, *Moralnice sentenții sau folositoare pilde*. Traduse [de]... Buda, Crăiasca Tipografie a Universității Ungurești, 1813.
- TEOD. = Teodoreanu, Ionel, *În casa bunicilor*. Ediția III-a. București, Editura „Cartea românească”, [1942]; Roman. București, «Cartea românească», [1935]; *La Medeleni*. Vol. II: *Drumuri*. Ediția I. București, «Cartea românească», [1926]; *Ulița copilăriei*. București, Editura Cartea românească, 1935.
- TIT. = Titulescu, Nicolae, *Documente diplomatice*, București, Editura Politică, 1967.
- TOM. = Tomici, Ioan, *Cultura albinelor sau învățătura despre ținerea stupilor în magăzinuri*. Tradusă și prin iscusința din mai mulți ani cercată și pentru folosul de comun întocmită prin... Buda, Tiparul Crăieștei Universitate din Pesta, 1823.
- TOPÎR. = Topîrceanu, G., *Opere alese*. Vol. I-II. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1959.
- TUD. = Tudoran, Radu, *Toate pânzele sus!*, [București], Editura Tineretului, 1954.
- TULB. = Tulbure, Victor, *Vioara roșie*. Poeme. [București], Editura de Stat, 1948.
- TURC. = Turcu, Ioan, *Escursiuni pe munții Țării Bîrsei și ai Făgărașului, din punctul «La om» de pe «Bucegi» pînă dincolo de «Negoiul»*. Descreri, întregite cu schițe istorice despre castelele și Țara Făgărașului. Brașov, Mureșianu, 1896.
- ȚICHIND. = Țichindeal, Dimitrie, *Filosoficești și politicești prin fabule moralnice învățături*. Acum întia oară culese și întru acest chip pre limba românească întocmite. Buda, Tipariul Crăieștei Tipografii a Universității Ungurești din Pesta, 1814.
- ȚOIU = Țoiu, Constantin, *Galeria cu viță sălbatică*, București, Editura Eminescu, 1976.
- UL. = Ulieru, George, *Din carnetul unui medic de plasă*. Însemnări. București, Editura pentru Literatură și Artă, 1948.
- UR. = Ureche, Grigore, *Letopisețul Țării Moldovei*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, indice și glosar de P.P. Pănaiteșcu. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1955.
- URECH. = V. A. Urechia, *Coliba Măriucăi*, Iași, 1855; *Legende române*, București, 1896.
- V. BREB. = Vasile Breban, *Animale bolnave*. Ediția a II-a. București, Editura Tineretului, 1969.
- VARL. – Io. = Varlaam și Ioasaf. [Manuscris din 1786].
- VARL. = Varlaam, *Opere. Răspunsul împotriva catihismului calvinesc*. Ediție critică, studiu filologic și studiu lingvistic de Mirela Teodorescu. București, Editura Minerva, 1984.
- VAS. = Cr. W. Hufeland, *Macroviotica sau măiestria a lungi viața*. După...Tradusă și întocmită pentru orice român cultivat de dr. Pavel Vasici.
- Văcăr. = *Poezii Văcărești (Ianache, Alecu și Nicolae)*. Opere. Ediție critică, studiu introductiv, note, glosar, bibliografie și indice de Cornel Cîrstoiu, București, Editura Minerva, 1982; Iancu Văcărescu, *Opere*. Ediție critică, studiu introductiv, note, glosar, bibliografie și indice de Cornel Cîrstoiu, București, Editura Minerva, 1985.
- Vianu = Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, [București], Editura Contemporană, 1941.
- VIANU = Vianu, Tudor, *Studii de literatură română*, [București], Editura Didactică și Pedagogică, 1965.
- VIN. = Vinea, Ion, *Opere*. [Vol.] I și u. Ediție critică și prefață de Elena Zaharia Filipaș. București, Editura Minerva, 1984 și u.
- VINT. = Vintilă, Petru, *Oamenii și faptele lor*. Poeme. [Bu-

- curești], Editura pentru Literatură și Artă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., 1949.
- VIS. = Vissarion, I. C., *Florica și alte nuvele*, București, Librăria Nouă, 1916.
- VÎRN. = Condillac, *Loghica sau întâile tălmăciri meșteșugului de a să socoti cineva bine*. Scrisi de... și acum întâieși dată de pe grecească pe limba moldovenească tălmăcită de banul Vasile Vîrnav. [Manuscris din 1825].
- VI. = Vîlsan, George, *Opere alese*, București, Editura Științifică, 1961.
- VLAH. = Vlahuță, A., *Scrieri alese*. Vol. I-III. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, comentarii și bibliografie de Valeriu Rîpeanu. București, Editura pentru Literatură, 1963-1964.
- VLAS. = Vlasiu, Ion, *Drum spre oameni*, [București], Editura pentru Literatură, 1961.
- VOIC. = Voiculescu, V., *Poezii*. [Vol.] I-II. [București], Editura pentru Literatură, 1968; *Povestiri*. [Vol.] I: *Capul de zimbru*. II: *Ultimul Berevoi*, [București], Editura pentru Literatură, 1966.
- Voin. = A. von Kotzebue, *Misanthropia și pocăința*, tradusă de Voinescul [II], București, 1836.
- VORN. = Vornic, Tiberiu, *Sub pajura împărăției*. Roman. [București], Editura de Stat pentru Literatură și Artă, [1954].
- VRĂNC. = Vrănceanu, Gheorghe, *Leții de geometrie diferențială*. Vol. I-II. [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1951-1952.
- VUIA = Vuia, Romulus, *Tipuri de păstorit la români (sec. XIX-începutul sec. XX)*, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române, 1964.
- VULC. = *Tractat, despre vindecarea morburilor poporului de la țară*. [Manuscris autograf al lui Samuil Vulcan de la începutul sec. al XIX-lea].
- VULP. = Vulpescu, Romulus, *Poezii*, [București], Editura pentru Literatură, 1965.
- XEN. = Xenopol, A. D., *Istoria românilor din Dacia Traiană*. Ediția III-a îngrijită de I. Vlădescu. Vol. I-XIV. București, Editura Cartea românească, [1925-1930].
- Zar. = Zarifopol, Paul, *Pentru arta literară*. [Vol.] I-II. Ediție îngrijită, note, bibliografie și studiu introductiv de Al. Săndulescu. București, Editura Minerva, 1971.
- ZIL. = Zilot Românul, *Scrierile inedite ale lui...* publicate de Gr. G. Tocilescu. (În «Revista pentru istorie, arheologie și filologie», vol. V, pp. 58-88, 331-358).
- ZOBA = Ioan Zoba din Vinț, *Sicriul de aur*, București, 1984.

ALFABETUL LIMBII ROMÂNE

Aa (a)	Îî (î din i)	Șș (șe)
Ăă (ă)	Jj (je)	Tt (te)
Ââ (â din a)	Kk (ca)	Țț (țe)
Bb (be)	Ll (le)	Uu (u)
Cc (ce)	Mm (me)	Vv (ve)
Dd (de)	Nn (ne)	Ww (dublu ve)
Ee (e)	Oo (o)	Xx (ics)
Ff (fe)	Pp (pe)	Yy (i grec)
Gg (ghe)	Qq (kü <i>sau</i> chiu)	Zz (ze)
Hh (ha)	Rr (re)	
Ii (i)	Ss (se)	

